

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126

Inseratni oddelk: Ljubljana, Sebe-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 1 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.748.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30 din.
Za prenosništvo 50 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 1, telefon št. 2455.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo

JUTRO

Jugoslavija je pristopila k trojnemu paktu Naše meje trajno zajamčene

Naša država ostane še nadalje izven vojne — Nemčija in Italija jamčita nedotakljivost naših mej in ne bosta zahtevali prehoda za svoje vojaštvo — Pogodba je bila včeraj svečano podpisana na Dunaju

Dunaj, 25. marca AA. Ob priliki pristopa Jugoslavije k trojnemu paktu je bila od nemške strani izročena jugoslovski vladi nota, ki se nanaša na spoštovanje suverenitete in ozemeljske nedotakljivosti Jugoslavije. Ta nota, katero je izročil nemški zunanji minister v. Ribbentrop predsedniku jugoslovanske vlade Dragiši Cvetkoviću in zunanjemu ministru dr. Cincar-Markoviću, pravi:

V imenu in po nalogu nemške vlade imam čast sporočiti vaši ekscelenci naslednje:

Ob priliki pristopa Jugoslavije k

trojnemu paktu, ki je bil izvršen danes, potrjuje nemška vlada svoj sklep, da bo vselej spoštovala suvereniteto in ozemeljsko nedotakljivost Jugoslavije. Zunanji minister kr. Italije, grof Ciano, je izročil v imenu italijanske vlade predstavnika Jugoslavije noto iste vsebine.

Prav tako je nemški zunanji minister v. Ribbentrop izročil predsedniku jugoslovanske vlade Dragiši Cvetkoviću in zunanjemu ministru dr. Cincar-Markoviću noto, s katero se Nemčija obvezuje, da ne bo zahtevala od Jugoslavije prehoda ali prevoza svojih čet

preko jugoslovanskega državnega ozemlja. Ta nota pravi:

»Sklicujoč se na razgovore, ki so potekali o priliki današnjega pristopa Jugoslavije k trojnemu paktu, imam čast, da vaši ekscelenci v imenu nemške vlade s tem potrdim sporazum med vladami držav osi in jugoslovansko vlado o tem, da vladi držav osi za časa vojne ne bosta pošiljali Jugoslaviji zahtev, da dovoli prehod ali prevoz čet po jugoslovanskem državnem ozemlju.«

Noto iste vsebine je izročil predstavnikoma Jugoslavije tudi italijanski zunanji minister grof Ciano.

goslavije, kar moramo označiti za docela nedopustno in za nezdružljivo s spoštovanjem suverenosti evropske države. Zaradi tega se tem bolj pozdravljamo, da se je tudi Jugoslavija v spoznanju potrebe sodelovanja pri novi ureditvi Evrope priključila mladim narodom, ki so pozvani, da ustvarijo ta novi red in ga zavarujejo pred vsakim vmešavanjem od zunaj. Ko si Anglija, katere vodstvo je zakrivilo to vojno, prizadeva pridobiti druge narode za to, da bi krvaveli za njo, je smatrala Nemčija vedno za svoj vrhovni cilj, da vojno omeji in da vojno dokonča s svojimi lastnimi silami ter s pomočjo zavezniške italijanske države. Zato ni nobene druge države prosila vojaške pomoči v borbi proti Angliji. Pač pa je Nemčija s trojnim paktom hotela združiti države, ki imajo interes, da se

1. prepriči vsako nadaljnje od Anglije zaželeno razširjenje vojne;

2. da se ustvari pogoji za novi red v Evropi in na Daljnem vzhodu, tako da se prilagodi interesom onih narodov, ki so voljni in odločni, da v bodočnosti žive v medsebojnem miru in prijateljstvu;

3. da se predvsem ustvari trajni mir, ki bo onemogočil, da bi druge sile v nasprotju s kontinentalnimi interesi izigravale evropske države drugo proti drugi, izkazuje nove vojne in tako vedno znova ogrožale mir in blagor vseh evropskih narodov.

Danes so torej Nemčija, Italija, Japonska, Madžarska, Rumunija, Slovaška, Bolgarja in Jugoslavija, združene v duhu nove solidarnosti, pripravljene predvsem, da preprečijo vsak nov poskus razširjenja vojne. Cilj v trojnemu paktu združenih velesil in njihov priključnih držav je, skrbeti za to, da bosta Evropa in Vzhodna Azija osvobodjeni od vseh tujih vplivov, izgradili svoje lastno narodnostno in kulturno življenje, zagotovili svojim narodom dolgo dobo miru, ki jih bo povedla v srečnejšo bodočnost.

Poseben blagoslov pa bo novi položaj pomenil za Balkan, ki je bil zmerom izpostavljen tujim vplivom in bil spričo tega že pogostokrat izhodišče sporov med velikimi silami. Nemčija sama, to svečano izjavljamo, nima na tem področju nikakih ozemeljskih, ne političnih interesov. Njen trenutni cilj je le, preprečiti, da bi se tuje sile polastile tega prostora in si na njem ustvarile možnost za nadaljevanje evropske vojne. Njen končni cilj je izključno ta, da pomaga pri ureditvi reda na tem za vso Evropo tako važnem prostoru ter da pripomore po modrih in pravičnih načelih do pomirjenja in do novega gospodarskega razvoja v dobrobit vseh.

Da bo tudi Jugoslavija zavzela v tem novem redu v bodoči Evropi mesto, ki ji pripada, to je nujna posledica njenega današnjega priključka k trojnemu paktu. Zato čestitam jugoslovanskemu narodu in kraljevski jugoslovanski vladi v imenu vlad vseh tu zastopanih držav, zlasti pa v imenu nemškega naroda in njegovega voditelja še enkrat najpriskrnejšo.

Ura je odbila ravno tri, ko se je zaključila zgodovinska diplomatska svečanost. Odprla so se vrata v marmorno dvorano; državnik in diplomati so se podali v zlati kabinet Belvedera, kjer jih je takoj sprejel nemški državni poglavar in kancelar Hitler.

Sprejem pri Hitlerju

Dunaj, 25. marca. AA. (DNB.) Po svečanem podpisu protokola o pristopu Jugoslavije k trojnemu paktu je priredil vodja Nemčije v dvorcu Belvedere sprejem, v katerem so bili predstavniki vseh vlad držav paktu treh velesil. Vodja Nemčije je najpriskrneje pozdravil prisotne osebnosti, zlasti pa predsednika jugoslovanske vlade Dragišo Cvetkovića in zunanjega ministra Cincar-Markovića in je ostal nekaj časa z njima v razgovoru. Razen jugoslovanskih državnikov so bili navzoči italijanski zunanji minister grof Ciano, japonski veleposlanik general Ošima, italijanski veleposlanik v Nemčiji Dino Alfieri, madžarski, slovaški, jugoslovanski, bolgarski in rumunski poslanik ter drugi povabljeni. Po končanem kosilu je odšel kancelar s svojimi gosti v sedno dvorano, kjer so jim postregli s kavo. Vodja Nemčije se je še nekaj časa razgovarjal s svojimi gosti, nakar se je poslovil od navzočih osebnosti in se odpeljal v hotel Imperial, kjer se je nastanil za časa svojega dunajskega bivanja.

Cvetković in Cincar-Marković pri Hitlerju

Dunaj, 25. marca. AA. (DNB.) Voditelj Nemčije je danes popoldne ob 16.45 v hotelu Imperial sprejel jugoslovanskega ministrskega predsednika Cvetkovića in zunanjega ministra Cincar-Markovića. Pri razgovoru je bil navzoč tudi v. Ribbentrop. Potekal je v duhu tradicionalnih prijateljskih odnosov med obema državama in je trajal okrog ene ure. Potem je vodja Nemčije sprejel v hotelu Imperial v navzočnosti v. Ribbentropa italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana.

Jamstveni izjavi Nemčije in Italije

Naša vlada je vzela na znanje nemško in italijansko izjavo o spoštovanju naših mej in o neprehoju tujih čet

Dunaj, 25. marca. AA. Na noti, ki mu ju je danes ob pristopu Jugoslavije k trojnemu paktu poslal nemški zunanji minister v. Ribbentrop, je predsednik ministrskega sveta Cvetković odgovoril s sledečimi notami:

»Njegovi ekscelenci Joahimu v. Ribbentropu, nemškemu zunanjemu ministru. O priliki današnjega pristopa Jugoslavije k paktu treh držav ste mi izvolili poslati noto sledeče vsebine:

»V imenu in po nalogu nemške vlade imam čast sporočiti vaši ekscelenci sledeče: O priliki pristopa Jugoslavije k trojnemu paktu, kar je bilo izvršeno danes, potrjuje nemška vlada svoj sklep, da bo zmerom spoštovala suvereniteto in ozemeljsko nedotakljivost Jugoslavije. V imenu in po nalogu jugoslovanske vlade mi je čast potrditi sprejem te izjave, katero je kr. vlada vzela na znanje. Izvolite sprejeti, g. minister, zagotovilo mojega globokoga spoštovanja Drag. Cvetković.«

»Njegovi ekscelenci Joahimu v. Ribbentropu, nemškemu zunanjemu ministru. — O priliki današnjega pristopa Jugoslavije k trojnemu paktu ste mi izvolili poslati noto sledeče vsebine: »Sklicujoč se na razgovore, ki so potekali o priliki današnjega pristopa Jugoslavije k trojnemu paktu, imam čast, da vaši ekscelenci v imenu nemške vlade s tem potrdim sporazum med vladami držav osi in kr. jugoslovansko vlado o tem, da vladi držav osi za čas vojne ne bosta stavili Jugoslaviji zahtev, da dovoli prehod ali prevoz čet čez jugoslovansko državno ozemlje.«

V imenu in po nalogu kr. jugoslovanske vlade imam čast, da potrdim prejem te izjave, katero je kr. vlada vzela na znanje. Izvolite sprejeti, g. minister, zagotovilo mojega globokoga spoštovanja. — Dragiša Cvetković.«

Pri isti priliki je predsednik vlade Dragiša Cvetković poslal sledeči noti zunanjemu ministru kraljevine Italije.

»Njegovi ekscelenci grofu Galeacu Ciano, zunanjemu ministru kraljevine Italije. — O priliki današnjega pristopa Jugoslavije k paktu treh sil ste mi izvolili poslati noto sledeče vsebine: »V imenu in po

POTEK PODPISNIH SVEČANOSTI

Prihod predsednika naše vlade gg. Dragiša Cvetkovića in zunanjega ministra dr. Cincar-Markovića ter drugih gostov v dvorec Belvedere

Dunaj, 25. marca. n. (DNB.) V dvorcu Belvederu je bil danes v okviru posebne diplomatske svečanosti izveden pristop Jugoslavije k trojnemu paktu. Na Dunaju so se zbrali nemški in italijanski državniki ter diplomatski zastopniki Japonske in ostalih držav, ki so že prej pristopile k berlinskemu paktu treh velesil. Po uvodnih besedah nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa je načelnik tiskovnega oddelka zunanjega ministrstva dr. Dietrich predčital protokol, znan že iz diplomatskih aktov ob prejšnjih pristopih posameznih držav. Nato je podal jugoslovanski ministrski predsednik Cvetković izjavo o okolnostih in razlogih jugoslovanske odločitve, zunanji minister v. Ribbentrop pa je v daljši izjavi obeležil pomen pristopa Jugoslavije k trojnemu paktu za Balkan in novi red v Evropi. Po končani ceremoniji je kancelar Hitler v zlati dvorani Belvedera sprejel jugoslovanske in ostale državnike.

Nemški zunanji minister v. Ribbentrop je prispel na Dunaj že davi ob 8.30. Z njim sta se pripeljala tudi italijanski in japonski veleposlanik v Berlinu Alfieri in Ošima. Pol ure kasneje je prispel posebni vlak italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana, s katerim se je poleg nekaj funkcionarjev zunanjega ministrstva pripeljal na Dunaj tudi večje število italijanskih novinarjev. Na postaji so grofa Ciana sprejeli poleg Ribbentropa tudi drugi vrhovni predstavniki.

Ob 10. dopoldne sta se pripeljala na vzhodni kolodvor s posebnim vlakom predsednik jugoslovanske vlade Dragiša Cvetković in zunanji minister dr. Cincar-Marković. Tudi nju je na postaji sprejel nemški zunanji minister Ribbentrop v družbi zastopnikov vojske ter predstavnikov oblasti in narodno-socialistične stranke. Na peronu je bila postrojena častna četa vojaštva. Ribbentrop je jugoslovanskega državnika spremljal do hotela »Bristol«, kjer so jima bili rezervirani prostori.

V teku dopoldneva so se zbrali na Dunaju tudi madžarski poslanik Sztolay, slovaški poslanik Černak, odpravnik poslov rumunskega poslanstva Bosi in bolgarski poslanik Draganov.

Ob 11.15 je končno prispel na Dunaj poglavar Nemčije in kancelar Hitler. V njegovem spremstvu sta bila tiskovni šef Dietrich in okrožni vodja Bohrmann. Na postaji so ga pričakovali Ribbentrop, maršal Keitel in drugi vodilni funkcionarji. Na vožnji v mesto so mnžice priredile kancelarju velike ovacije.

Besedilo protokola

Svečanost v rumeni dvorani Belvedera je pričela ob 14.30. Dvorana je bila okrašena s cvetjem, zelenjem in zastavami. V družbi nemškega zunanjega ministra Ribbentropa sta vstopila v dvorano predsednik jugoslovanske vlade Dragiša Cvetković in zunanji minister dr. Cincar-Marković. Njima so sledili še ostali državniki in diplomati. Razvrtli so se ob dolgi mizi tako, da je Ribbentrop zavzel mesto v sredini, na njegovi desni pa Dragiša Cvetković in dr. Cincar-Marković.

Zunanji minister von Ribbentrop je otvoril svečanost s pozdravom navzočim državljanom in diplomatom ter nadaljeval: »Znova smo se danes zbrali v tej zgodovinski palači, da sprejmemo novo državo v našo veliko državno kombinacijo, ki vse bolj obsega ves svet. Pred tremi tedni je bila kraljevina Bolgarija, ki se nam je bila priključila. Danes se je kraljevina Jugoslavija odzvala našemu vabilu ter se izrazila pripravljeno, da pristopi k paktu. Navzoči pooblašeni zastopniki zavezniških vlad so me naprosili, da govorim tudi v njihovem imenu in to storim še s prav posebnim veseljem, ko mi je čast pozdraviti v naši sredi jugoslovanskega ministrskega predsednika Cvetkovića in zunanjega ministra dr. Cincar-Markovića. V čast si štelem, da oba jugoslovanska gosпода pozdravim na Dunaju najpriskrneje tudi v imenu vseh pooblaščenih zastopni-

Govor predsednika vlade Dragiša Cvetkovića

Cilji jugoslovanske zunanje politike: ohranitev miru, svoboda, neodvisnost in državna celotnost

Malo pred 14.45 se je dvignil jugoslovanski ministrski predsednik Dragiša Cvetković, ki je izjavil v srbohrvaščini:

»Gospodje ministri, ekscelence!

Glavni in edini cilj zunanje politike kraljevine Jugoslavije je bil in ostane še nadalje, ohraniti jugoslovanskemu narodu mir in ojačiti njegovo varnost. V duhu te politike je bilo vse naše delo zmerom prvenstveno posvečeno konsolidaciji miru, ljubnih in prijateljskih odnosov s sosedmi, da bi si tako očuvali mir na mejah. Svoboda, neodvisnost in državna celotnost, Jugoslavija je bila z veliko nemško državo v najboljših odnosih, pretežni prijateljstva in popolnega zaupanja, tako preč, kakor tudi potem, ko ju je družila skupna meja. Koristi rezultati te politike so prišli posebno do izraza v vrsti velikih dohodkov vse od leta 1934. pa do tega trenutka v odnosih med obema državama. Jugoslavija je že vse od svojega nastanka vselej občutila in je to tudi posebej cenila, da je Nemčija pravilno polnovala njeno nacionalno združevanje, ki ni bilo »ad nikakih pogodbeneh kombinacij, nego priložni zaključek dolgoletnih in težkih borb Srbov, Hrvatov in Slovencev.

V tem duhu je Jugoslavija leta 1937 sklenila pomembno pogodbo z Italijo in potem silihi prijateljski pogodbi tudi z Bolgarijo in Madžarsko. Jugoslavija nima nikakih zahtev na zunanji življenjski interes njenega obstanka in napredka ki na-

lagajo, da pripomore k očuvanju jugoslovanskega pred razširjenjem vojne in k ojačenju gospodarskega sodelovanja na evropskem kontinentu, spričo sedanjega stanja tako hudo prizadetem. Tako sodelovanje pripravila pot k evropskemu pomirjenju in obenem k edini rešitvi našega ranjenega kontinenta in njegove tisočletne civilizacije. Samo v znamenju iskrenega in pozitivnega sodelovanja bo Evropa lahko ustvarila temelje novega reda, spričo katerega bo mogoče odstraniti vse zastarele predsodke in vse umetne moralne in materialne ovire, zaradi katerih trpinčo danes vsi v Evropi.

Mirovna politika Jugoslavije je v popolnem skladu z življenjskim interesom in najgloblji razpoloženosti našega naroda. Vse politične kakor tudi vse gospodarske pogodbe, ki jih je naša država sklenila v zadnjih letih, so bile navdahnjene z voljo, da bi se ustvarili boljši in bolj organizirani mir v tem predelu Evrope. Tudi danes, ko se Jugoslavija priključuje paktu treh sil, stori to z namenom, da bi si tudi za bodoče zagotovila svoj mir v sodelovanju z državami, ki so sklenile trojni pakt, Nemčijo, Italijo in Japonsko. Tako doprinese svoji dolgi in organizaciji nove Evrope in izpolnjuje na ta način najvišjo dolžnost tako do sebe, kakor tudi do evropske zajednice.

Diplomatski tolmač je takoj zatem predčital nemški prevod Cvetkovićeve izjave.

Zaključni govor ministra Ribbentropa

»Nemčija nima na področju Balkana nikakih ozemeljskih ne političnih interesov«

Za zaključek diplomatske svečanosti je nato še enkrat spregovoril nemški zunanji minister Ribbentrop, ki je izjavil med drugim:

»Kot pooblaščen predstavnik nemške vlade, kakor tudi v imenu pooblaščenih zastopnikov kraljevine Italije in japonskega cesarstva ter držav, ki so se jim priključile, Madžarske, Rumunije, Slovaške in Bolgarije, pozdravljam prijateljsko kraljevino Jugoslavijo kot novo članico trojnega pakta. Iskreno in priskrne čestitam k temu kr. jugoslovanski vladi, ki jo zastopata ministrski predsednik Cvetković in zunanji minister Cincar-Marković. Želim bi izraziti prepričanje nas vseh, da bo ta dogodek za bodočnost Jugoslavije in blagostanje jugoslovanskega naroda prav posebnega pomena.

Ko je nedavno Bolgarija v tej dvorani pristopila k trojnemu paktu, smo izrazili upanje, da se bodo še druge države izjavile za solidarnost z nami. Danes, komaj nekaj tednov po tem, se nam je pridružila Jugoslavija kot peta država in mi vsi čutimo nad tem najiskrenejšo zadovoljstvo. Njena priključitev pa je za nas še prav posebnega pomena. S tem je sedaj tudi dejansko ves doslej še nevtralni Balkan v taboru novega reda. Pridružile so se nam vse države, o katerih je Anglija še zmerom mislila, da jih bo lahko s svojimi vmešavanjem v njihove notranje zadeve mobilizirala za svoje spletke proti temu novemu redu v Evropi.

Se prav v teh zadnjih dneh sta se Anglija in Amerika, kakor se je čulo, poskušali vmešavati v notranje zadeve Ju-

Prvi italijanski odmevi

Rim, 25. marca. AA. Ves popoldanski italijanski tisk piše čez cele prve strani o sestanku na Dunaju. Listi objavljajo obširna poročila in komentarje, italijanski radio pa prenaša danes popoldne svečani akt podpisa trojnega pakta od strani Jugoslavije, kakor tudi govore, ki so bili pri tej priliki izrečeni. Današnji »Giornale d'Italia« objavlja urednik Virginia Gayde o pristopu Jugoslavije k trojnemu paktu. Članek pravi, da je pristop Jugoslavije k trojnemu paktu nov korak osi naprej. Po-

Nadaljevanje na 2. strani

men pristopa Jugoslavije bo v kratkem viden. Danes vstopa v politični in gospodarski sestav nov evropski narod s 16 milijonov ljudi in 247.000 km², z velikimi gospodarskimi bogastvi in gospodarskimi možnostmi. Jugoslavija ima velik demografski potencial, voljo do dela in pavičnega napredka. S pristopom Jugoslavije v trojni pakt je evropski blok narasla na 204 milijone prebivalcev in se vleče od enega konca Evrope na drugega. Anglija je končno izključena iz jugovzhodne Evrope. Prav tako je pomembno tudi to, da

spada pristop Jugoslavije k trojnemu paktu na dan 4 obletnice beograjskega pakta, ki je bil sklenjen med Jugoslavijo in Italijo. Ta pakt je nedvomno mnogo prispeval k razvoju jugoslovenske politike z državama osi. Z današnjim pristopom k trojnemu paktu se nadaljuje napredek v jugoslovenski politiki sporazuma z Italijo. Z ozirom na velike tvorne sile in potrebnost sodelovanja za uresničevanje teh ciljev na dobiva jugoslovensko-italijanski pakt z najnovejšim korakom jugoslovenske vlade tudi nov in pomemben dokaz vitalnosti.

„Vojna in Jugoslavija“

Bivši poslanik dr. Miroslav Spalajković o odločitvi naše vlade

Beograd, 25. marca r. Bivši dolgoletni jugoslovenski poslanik v Parizu dr. Miroslav Spalajković je napisal v današnji „Politiki“ članek pod naslovom „Vojna in Jugoslavija“. V njem pravi med drugim:

„Ohranitev miru je edina težnja Jugoslavije. Jugoslavija ni odgovorna za sedanjost vojno, niti ne želi, da kakorkoli doprinese k razširjenju in podaljšanju te vojne. Vsi njeni napori so usmerjeni le v to, pripomoči po svojih močeh, da se vojna čim prej odstrani z Balkana. Jugoslavija je že od vsega začetka vojne odločno zavzela stališče nevtralnosti do obeh vojujočih se taborev.“

Navadno se politika definira kot umetnost, da se od dvojnega zla izbere ono, ki je manjše. Po zaslugi svoje nevtralnosti Jugoslaviji sploh ni bilo treba izbrati. Toda z razvojem vojne je postajalo vedno bolj jasno, da se tako idealna rešitev ne bo mogla obdržati do konca. Obe vojujoči se strani sta energično delali vsaka v svojo korist ter se v odnošajh do drugih narodov ravnavali izključno po svojih vojnih potrebah. Kako se je v tem procesu godilo nekaterim našim sosedom, je znano. Kar je za nas najvažnejše, to je dilema, pred katero smo sedaj mi. Ene vojujoča se stranka želi, da bi Jugoslavija aktivno sodelovala v vojni. Druga vojujoča se stranka ne zahteva nič temu podobnega, toda želi, da pristopi Jugoslavija k trojnemu paktu in na ta način formalno potrdi svoje mirovne namene do držav osi.

Zanimivo je toda vsakomur, ki pozna dušo našega naroda, povsem razumljivo, da je izgledatac ono drugo našemu svetu mnogo težje od prvega. Čim se je izvedelo, zakaj gre, so se silili v publiko melodramski vziki: pristop k trojnemu paktu pomeni našo podreditev eni izmed vojujočih se strank in dovolitev prehoda njenih čet preko našega ozemlja. Če je temu tako, sem pomislil, potem ne more biti govora

o izbiri med dvojnimi zlom, nego samo izbira med suženjstvom in junaško smrtjo, a v tem primeru vemo, kakšna odločitev bi najbolj odgovarjala tradicijam našega naroda.

Moja bojazen je prenehala v onem trenutku, ko sem popolnoma zanesljivo izvedel, da Nemčija nikdar ni postavila zahtev po prehodu svoje vojske čez našo državo in da pristop k trojnemu paktu ni vezan na nikak pogoj, ki bi bil v nasprotju z neokrnjenostjo našega državnega ozemlja, naše neodvisnosti in našega narodnega dostojanstva. Z drugimi besedami: Nemčija nam prepušča, da izbiramo med obliko in jedrom. Zakaj polaga Nemčija toliko na formalno stran, ni težko psihološko pojasniti. Spomin na solunsko fronto v minili vojni se ni izginil. Jugoslaviji pa nalagajo ne samo njeni življenjski interesi, nego tudi splošni človečanski občir, da stori vse, kar je od nje odvisno, da se vrne mir na Balkan.

Mnogo važnejše od vprašanja trojnega pakta je vprašanje same vojne. O zadnji svetovni vojni so mislili, da je z njo napravljen konec vojam v Evropi. Zenevski optimisti so se vdajali iluzijam in ustvarili novega reda v mednarodnem življenju. Zmagovalec ni odstopil od pravice, ki je bila sankcionirana z njegovo zmago, a premagani se ni pomiril z diktatom, ki mu je bil vsiljen po volji zmagovalca. To je bilo vedno pravilo in to pravilo velja za vse vojne, pretekle in bodoče. Zbog tega je vojni problem neresljiv. Ne bo ga mogoče rešiti vse, dokler se bo mislilo, da ga je treba reševati po zmagi, ne pred njo. Tako bo tudi v sedanjih vojni, če se konča z zmago ene ali druge strani. V tem primeru se bo tudi po drugi svetovni vojni govorilo o diktatu zmagovalca, kakor se je to govorilo po prvi svetovni vojni. Zato obstoja le alternativa: ali bo v tej vojni premagana vojna sama ali pa bo pokopana

IZMENJAVA IZJAVE O NENAPADANJU MED RUSIJO IN TURČIJO

V primeru, da bi katera izmed obeh držav morala braniti svoje ozemlje, si Turčija in Rusija medsebojno jamčita nevtralnost

Ankara, 25. marca. AA. (Anat. ag.) Sovjetska vlada je objavila naslednje uradno sporočilo:

Te dni je prišlo do izmenjave izjav med rusko in sovjetsko vlado. Glede na vesti, ki so se pojavile v tujem tisku, češ da bi Sovjetska zveza v primeru, da bi Turčija stopila v vojno, izkoristila težave, v katerih bi se znašla Turčija in da bi s svoje strani napadla Turčijo, kakor tudi v zvezi z nekim vprašanjem, ki je bilo o tej stvari postavljeno, je sovjetska vlada obvestila rusko vlado o naslednjem:

1. Takšne vesti ne odgovarjajo stališču sovjetske vlade.

2. V primeru, da bi bila Turčija dejansko napadena in da bi bila prisiljena vstopiti v vojno zaradi obrambe svojega ozemlja, more Turčija v skladu z nenapadnim paktom, ki obstoji med njo in SSSR, računati na popolno razumevanje in nevtralnost SSSR.

Turčija je izrazila sovjetski vladi najiskrenejšo zahvalo za to izjavo in ji je sporočila, da more SSSR s svoje strani v primeru, da bi se sama znašla v podobnem položaju, računati na popolno razumevanje in nevtralnost Turčije.

Ankara, 25. marca. s. (Reuter). V turških uradnih krogih izjavljajo danes, da

so s podpisom današnje rusko-turške nenapadne deklaracije obnovljeni prijateljski odnosi medsebojnega razumevanja med Rusijo in Turčijo, ki so vladali med obema državama pred izbruhom sedanje vojne.

New York, 25. marca. s. (Ass. Press). Iz Ankare javljajo, da so že nekaj ur po objavi rusko-turške deklaracije pričele preko ruske meje prihajati velike množine ruskega vojnega materiala.

Druga poročila pravijo, da je Rusija izvedla gotove spremembe v razporeditvi svojih vojskih in mornariških sil v Evropi.

Ankara, 25. marca. j. (Reuter). V uradnem listu »Uluse« obravnava poslanec Sami položaj, ki je nastal

za Turčijo ter v tej zvezi poudarja, da turško prebivalstvo k še večjim finančnim žrtvam za udržitve turške narodne obrambe. Turki, ki dajejo prednost smrti pred suženjstvom — piše poslanik Sami — gotovo ne bodo z neveljavo plačevali davkov, ki so danes bolj kot kdaj koli poprej potrebni za udržitve državne varnosti. Kar Turčija danes najbolj potrebuje, to so davki in zopet davki.

V ankarških političnih krogih sodijo, da je bil članek poslanca Samija inspiriran od vlade ter zaradi tega pričakujejo v krat-

kem novih uredb o znatnem povečanju davkov za potrebe narodne obrambe.

Odmev v Berlinu

New York, 25. marca o. Poročevalec družbe CBS je javil danes iz Berlina, da so tam rusko in turško deklaracijo sprejeli na znanje. Wilhelmstrasse komentira ta dogodek v tem smislu, da se Turčiji ni treba bati pred Nemčijo.

Wellesova izjava

Washington, 25. marca s. (Ass. Press). Podtajnik za zunanje zadeve Sumner Welles je izrazil danes zadovoljstvo ameriške vlade zaradi rusko-turške deklaracije o prijateljstvu in nenapadanju.

Obsedno stanje v Siriji

Jeruzalem, 25. marca. s. (Ass. Press). Iz Beiruta poročajo, da je guverner francoske Sirije general Dentz odredil obsedno stanje v več mestih v Siriji, kjer se stalno ponavljajo neredi, demonstracije in stavke v zvezi s pokretom za neodvisnost Sirije.

Berlin v pričakovanju Macuokovega prihoda

Japonski zunanji minister bo ostal v Berlinu 4 dni in bo prispel v Rim 31. marca

Berlin, 25. marca n. (Stefani). Vsa politična javnost pričakuje z največjim zanimanjem japonskega zunanjega ministra Jozuke Macuoka, ki prispel jutri v Berlin. Mesto samo se že pripravlja na čim svečaniji sprejem japonskega državnika. Po ulicah je na stebrih že razvitih na tisoče japonskih nemških in italijanskih zastav. Macuoka ostane v Berlinu do 30. marca. Nato odpotuje v Rim, kamor prispel naslednjega dne. Tudi v Rimu bo ostal tri dni.

Tokio, 25. marca j. (Domei). Japonski zunanji minister se je v okviru svojega moskovskega obiska sredi sestal se z namestnikom komisarja za zunanje zadeve Lozovskim ter poslanikom Nemčije in Italije. V Berlin bo dopotoval jutri, nakar bo 31. marca odpotoval dalje v Rim.

Zastopnik japonskega informacijskega urada Ishii je danes sprejel predstavnika tiska, ki jim je dal nekaj pojasnil o potovanju japonskega zunanjega ministra po Evropi. Na vprašanje zastopnikov tiska, ali je mogoče, da bo Macuoka napravil obisk v Londonu, je Ishii odgovoril, da je to možno, ako bo Macuoka to sam želel ter je pristavil z nasmeškom, da upa, da ne bo srestrejen, ako bo potoval v London

z letalom. Glede razgovorov, ki jih je imel Macuoka v Moskvi, je Ishii izjavil, da doslej še nima nobenih službenih informacij o značaju včerajšnjih razgovorov s predsednikom vlade in zunanjim ministrom Molotovom ter Stalinom.

London, 25. marca s. (Columbia BS). V tujakih političnih krogih izražajo k predstoječemu obisku japonskega zunanjega ministra Macuoke v Berlinu mnenje, da se bodo glavna posvetovanja med Macuoko in nemškimi državniki nanašala na vprašanje odnosov do Zedinjenih držav. Mislijo, da bo Nemčija ponudila Japonski teritorialne koncesije na angleškem ozemlju na Daljnem vzhodu po končani vojni.

Tokio, 25. marca n. (Stefani). »Asahi Šimbun« je danes objavil izjavo, ki je včeraj dal njegovemu posebnemu poročevalcu v Moskvi japonski zunanji minister Macuoka. Japonski državnik je dejal, da se je o priliki sestanka s Molotovom in Stalinom zahvalil za priščen sprejem in gostoljubje, ki ju je bil deležen ves čas na svojem potovanju v Rusiji. Obenem je ruskim državnikom obrazložil svoje koncesije o možnosti in potrebi da se uredi rusko-japonski odnos. On sam je to potrebo spoznal in zagovarjal že celih 30 let.

Nemško vojno poročilo

Napadi na letališča v Angliji, na angleški konvoj pri Kreti — Dve vojni ladji zadeti

Berlin, 25. marca. n. (DNB). Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo davi naslednje službeno vojno poročilo:

Na Severnem morju je neki to.podni čoln sestrelil letalo tipa Bristol-Bleaim. Mornariško topništvo je učinkovito obstrlevalo sovražne pri Doveru zbirljace se ladje. Nemški bombniki so v okviru izvidniških poletov v južni Angliji, uspešno bombardirali tri letališča. V hangarjih, barakah in drugih objektih so nas a veliki požari in opazili je bilo hudo razdejlanje. V nizkih poletih so letala s stranicami obstrlevala sovražne lvice in bombnike na vzletiščih.

Na Sredozemskem morju so nemška bojna letala južno od Krete napadla močno zaščiteno sovražni konvoj. Dve veliki 8000tonski tovorni ladji sta bili hudo poškodovani. Kljub hudemu protiletalskemu ognju so nemška bojna letala p.povno napadla pristaniška naprave v La Val ti na Malti. Mnogo bomb je treščilo v ladje, ki so bile zaščitane v luki in v natovarjalne naprave.

Na morju, južnozapadno od Kreta, je bila z bombo velikega kalibra zadeta neki britanska vojna ladja. Sovražna prednja stražna ladja je bila pri tem le alsk m napadu uničena. O petrolejski ladji s 6000 tonami, ki je bila v smislu vojnega poročila z dne 24. marca opražena kako se je potapljala, je bilo naknadno ugotovljeno, da je bila to 10.000 tonska petrolejska ladja »Sulheim«.

V južni Angliji so nemška bojna letala uničila šest zarodnih balonov. Sovražna letala se niso pojavljala nad Nemčijo ne podnevi ne ponoči.

Četrta mirna noč nad Anglijo

London, 25. marca j. (Reuter). Anglija je imela od ponedeljka na terek spet do celia mirno noč. Do-lei ni poročil, da bi se bilo tudi k-ko posamično nemško letalo preko noči prikazalo nad angleškimi obalami. Od mraaka dalje je imela Anglija še svojo četrto zaporedno mirno noč brez siehernege letalskega alarma.

Včeraj preko dneva so nemška letala izvršila nekaj posamičnih napadov na razne ločeno ležeče cilje, pri čemer sta bili dve nemški letali uničeni in sicer eno v bližini severne angleške obale, drugo na v grofiji Cornwall.

Izgube na morju

London, 25. marca j. (Reuter). Zadnji izkaz angleške admiraltete o izgubah na morju, ki je bil objavljen davi, kaže, da je bilo v tednu, ki se je končal 16. marca

Vojne operacije v Afriki

Napadi na Malto — Ena križarka zadeta — Bitka za Keren se nadaljuje

Rim, 23. marca. n. (Stefani). Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je objavilo v svojem današnjem 291. službenem vojnom poročilu o borbah na Sredozemskem morju in v Afriki:

Skupine bombnikov nemškega letalskega zbora, ki so jih spremljala italijanska in nemška lovska letala, so znova ponovno napadla ladje in naprave v luki La Valetti na Malti. Razen pristaniških naprav in skladišč nafte je bilo zadetih tudi več ladij in ena križarka.

V Severni Afriki so angleška letala v Syrti bombardirala in obstrlevala naše čete s strojnimi. Nekaj ljudi je bilo ranjenih.

Na vzhodnem sredozemskem morju so naši bombniki torpedirali neko veliko ladjo, ki je prevažala čete in bombardirali več drugih ladij. Nemška letala so potopila okrog 10.000tonsko petrolejsko ladjo in neko izvidniško ladjo.

V Vzhodni Afriki se borbe okrog Keren nadaljuje. Na odseku pri Džidžigi je sovražnik hudo napadel, a je bil zadržan od naših čet. Naše čete so se umaknile iz Negelija in ga je sovražnik zasedel. Na odseku pri Javelu v pokrajini Gale Sildamu so bili sovražni napadi odbiti. Nasprotniku so bile prizadete hude izgnube. Sovražna letala so bombardirala Asmara. Devet civilistov je bilo ubitih, 23 ranjenih. Nekaj privatnih poslopij je bilo poškodovanih.

Maršal Graziani odstopil

Nekje v Italiji, 25. marca. AA. (Stefani). Na lastno prošnjo se je maršal Italije Rodolfo Graziani umaknil s položaja šefa generalnega štaba v vojski v Libiji in s položaja vrhovnega poveljnika oboženih severni Afriki. General Italo Gariboldi je bil imenovan za guvernerja Libije in vrhovnega poveljnika italijanskih oboženih sil v severni Afriki. General Mario Roatta, podšef italijanskega štaba, je prevzel dolžnost šefa glavnega štaba. General Francesco Rossi je bil imenovan za podšefa glavnega generalnega štaba.

Nemške čete zasedle el Aghelo v Libiji

Berlin, 25. marca. s. (Columbia B. S.) Na uradnih mestih poročajo, da so nemške čete v Libiji zavzele el Aghelo, najzapadnejšo točko, do katere so prodrlle angleške čete v Libiji.

London, 25. marca. s. (Columbia B. S.) V angleških merodajnih vojaških krogih izjavljajo danes, da so Nemci zadnje čase tako ojačili svojo vojsko v Libiji, zlasti oklopne oddelke, da Angleži nemške obožene sile v Libiji ne morejo več ignorirati. Nemško vojaštvo in vojni material sta bila prepeljana iz Sicilije v Libijo ponoči z ladjami in letali.

Angleška poročila

Kairo, 25. marca. s. (Reuter). Poveljstvo angleške vojske na Bližnjem vzhodu javlja v svojem današnjem službenem poročilu:

Libija: Ničesar važnega poročati. Eritreja: Naše čete so zopet odbile nov sovražni protinapad južnozapadno od Ke-

ren ain so prizadele sovražniku težke izgube.

Abesinija: Med operacijami ob prelazu Marda kakor tudi pozneje, je bilo zajetih več ujetnikov in mnogo vojnega materiala. Sedaj se angleške čete približujejo Hararju.

Operacije severno od Negelija se uspešno nadaljujejo.

London, 25. marca. s. (Reuter). Po zadnjih vesteh so angleške čete zavzele prelaz Marda pri Džidžigi in sedaj že prodirajo proti Hararju. Harar je bil sicer svoj čas proglašen kot odprto mesto, toda sedaj so Italijani zgradili v mestu oornabne postojanke ter nameravajo očitno dostop do mesta braniti.

Reuterjeva vest javlja, da so se pričeli Italijani umikati iz Diredaua.

Kairo, 25. marca. s. (Reuter). Po informacijah iz angleških vojaških krogov, so angleške in belgijske izvidnice, ki so pred dnevi zavzele Asoso v Abesiniji, sedaj ob rekli Dabos, 50 km dalje proti vzhodu, v boju s sovražnikom. Preko reke vodi cesta v Adis Abebo.

Pri Debrri Markosu se nadaljuje pritisk abesinskih patriotov.

London, 25. marca. s. (Reuter). Podtajnik vojnega ministristva lord Croft je podal danes v lordski zbornici statistične podatke o izgubah v vojnih operacijah v Afriki. Navedel je, da so žrtve angleške vojske do pred mesecem znašale 2960 mož, od tega 604 padlih. Italijani pa so doslej po angleških podatkih utrpeli v Afriki skupno 200.000 izgub. Ujetih je bilo okoli 180.000 italijanskih vojakov, ostale izgube odpadejo na ranjence in na smrtno žrtve.

O bojih za Džarabub

Kairo, 25. marca. s. (Reuter). Danes so bile uradno objavljene naslednje podrobnosti o zavzetju Džarabuba:

Napad na oazo se je pričel 21. marca zgodaj jutraj. V boj je bil poslan manjši oddelek avstralske vojske. Avstralsce pa so podpirali angleški oklopni oddelki, topništvo in letalstvo. Najprej je prešla v napad prva avstralska četa, ki je prodrla skozi žične ovire. Napad se je vršil v močnem peščenem viharju, ki je mestoma nudi napadajoči vojski zaščito. Nato je prišlo do močnega boja od moža do moža, pri čemer sta se obe strani posluževali bajonetov in ročnih granat. Ob 10. dopoldne je stopila v akcijo glavna sila avstralske vojske. Italijani so nudili zelo močan odpor, toda ob 14.30 je bil boj končan. Italijanska letala med napadom niso stopila v akcijo, pač pa so po zavzetju Džarabuba nemški bombniki tipa Heinkel bombardirali oazo, ne da bi povzročili škodo. Italijanski vojniki, ki so bili v boju ranjeni, so bili z letali prepeljani v bolnišnice v Egiptu.

Znamenita mošeja v Džarabubu je ostala med boji nepoškodovana. Angleži so odkrile v oazi močne italijanske utrdbe, ki so tekle skozi gričevje v okolici naselbine. Griči so bili izpodkoplani s številnimi podzemskimi rovi, v katerih so bila zaklonišča, topniške in strojniške postojanke, kakor tudi velik arzenal z municijo.

Halle Selasie v Guri

Kairo, 25. marca. s. (Columbia BS.) Iz Kartuna poročajo, da je bivši abesinski cesar sedaj s svojim glavnim stanom v Guri, 80 km od Debre Markosa.

Bardossyjev obisk v Rimu

Rim, 25. marca. j. (DNB). Kakor poročajo »Popolo di Roma« bo napravil madžarski zunanji minister Bardossy sredi aprila službeni obisk v italijanski prestolnici.

Četrta obletnica pogodbe z Italijo

Rim, 25. marca. AA. (Stefani). Za četrto obletnico sporazuma, ki je bil sklenjen med Jugoslavijo in Italijo v Beogradu, poudarja »Messaggero«, da med obema narodoma ni bilo povodov za sumničenja. List opozarja na govora, ki ju je Mussolini imel v Milanu pred in po osvojitvi imperija, ki sta bila predhodnika sporazuma iz leta 1937. Ta sporazum je bil pomemben pogoj za mir v Evropi. Z njim sta se Italija in Jugoslavija obvezali, da bosta spoštovali medsebojne meje in da bosta v primeru, če bi bil kdo od njiju predmet neizvnanega napada kakke tretje države, vzdržali vsakrčnega dejanja, ki bi šlo kakor koli v korist napadalca. To je bil prvi korak za mir in sodelovanje v zelo pomembnem evropskem delu. Jugoslovensko-italijanski sporazum je pokazal svojo moč in veljavo. Svoboda delovanja, katero je Jugoslavija dosegla s tem sporazumom na poprišču zunanje politike, je omogočila državi, da srečno uredi svoja notranja vprašanja in da doseže popolnejše edinstvo pri svojem stališču do nove evropske vojne. Sporazum iz leta 1937 je treba vključiti v proces evropskega pomirjevanja. Jugoslavija je dala pomembne prispevke za mir, ko je na mirovluben in prišten način uredila svoje odnose z Bolgarijo in Madžarsko. Pod močnim vodstvom kneza namestnika Pavla je Jugoslavija našla pot in je ne bo opustila. Nasprotno, ona bo šla po tej poti do konca sebi v prid in v korist novega evropskega reda, v katerem bo eden temeljnih elementov.

Nadzorstvo nad tujci v francoskem Maroku

Vichy, 25. marca. AA. (DNB). Po sklepu francoskih oblasti bodo v Maroku začeli z najstrožjim nadzorstvom nad nezateženimi tujci, ki se nahajajo v francoskem Maroku. Istočasno določa ta zakon pobijanje brezposelnosti. Po neki odredbi tega zakona bodo vsi tujci od 18 do 55 let starosti, ki nimajo možnosti, da bi se zaposlili v protektoratu španskega Maroka, poslani v svojo domovino. Nadzorstvo nad odposiljanjem tujcev bo vodil ravnatelj za promet in industrijo v francoskem Maroku.

Šahovski turnir za prvenstvo Rusije

Leningrad, 25. marca s. Danes so bile v turnirju za šahovski prvenstvo Rusije odigrane prekinjene partije. Keres je po kratki igri porazil Bondarevskaja. Prav tako je Keres zmagal v partiji s Smislovom. Ta je sicer imel v končnici izgleda na remis, toda je moral v 67. potezi kapitulirati. Stanje je sedaj: Keres 2, Botvinnik 1(1), Lilienthal in Smislov po pol, Bondarevskis 0(1), Boleslavski 0(2). Jutri se srečajo Keres-Botvinnik, Bondarevski-Smislov in Lilienthal-Boleslavski. Boleslavski je sedaj ozdravel.

Sprejemi pri novih ministrih

Beograd, 25. marca. AA. Kmetijski minister dr. Časlav Nikitović bo sprejemal senatorje in bivše narodne poslance vsako sredo, ostalo običajno pa v torkih in četrkih od 11. do 13. ure. Prijave je treba pošiljati kabinetu kmetijskega ministristva do 10.30 osebo ali po telefonu. Minister za socialno politiko in ljudsko zdravje dr. Drago Ikončić bo sprejemal običajno v torkih, središč, četrkih in petkih od 11. do 12. ure. Za sprejem se je treba prijaviti kabinetu do 10.30 na dan sprejema.

Uredba o cenah kuriva

Beograd, 25. marca. AA. Minister za prehrano dr. Milan Protić je predpisal naredbo št. 3 o cenah kuriva. Ta naredba dopolnjuje prejšnjo naredbo, ki jo je bil izdal bivši urad za kontrolno cen.

Vremenska napoved

Zemuska: Lahen dvig toplote. V glavnem bo pretežno vedro. Nekoliko oblačnejše čes dan bo v severnih krajih. Ponoči lahen mras.

Naši kraji in ljudje

Več podpore gluho-nemim!

Jubilejni zbor Podpornega društva gluho-nemne mladine je pokazal hvalevredno bilanco požrtvovalnega dela

Ljubljana, 25. marca.

V slavnostno okrašenih telovadnicah gluho-nemnice se je vršil dopoldnevni jubilejni 10. redni letni občni zbor Podpornega društva za gluho-nemo mladino. Ze 10 let deluje to dobrodelno društvo in temu na vsak način častnemu jubileju so bile posvečene uvodne besede društvenega predsednika veletrgovca Andreja Sarabona.

»Kmalu bo preteklo pol leta, ko smo se zbrali na istem mestu ki proslavi jubileja 40letnice naše gluho-nemnice. Prepričani smo, da naša gluho-nema mladina najde zavetja in vzgoje, so oblasti podpre, kolikor so le mogle, tako da bo zaved s prizidkom oziroma povečanjem nadstropij premagal krizo preoblikovanja in učenosti, ki nas je dolga leta oglašala. Tudi Podporno društvo ni opustilo nobene prilike, da je opozarjalo na to neodložljivo nujnost razširitve zavoda. Vendar pa z razširjenjem zavoda še ne bo storjeno vse. Poleg šole, stanovanja in hrane potrebujejo gojenci še marsikaj, kar bi jim mogli prav za prav preskrbeti roditelji, to je obleko, perilo, obutvo, da bi potrebovali še kakšnega približjaka in razvedrila, do katerega ima gluho-nemni otrok vsaj enako ali pa tudi še večjo pravico, kakor drugi otroci. Na žalost pa so roditelji teh otrok z malimi izjemami bedni proletarci, ki se zlasti v teh časih ne morejo prav ničesar storiti za bodočnost svojih tako hudo prizadetih otrok. Deset let jim že naša karitativna ustanova pomaga po vseh svojih močeh in žeteli je samo, naj bi se vihar, ki divja okrog nas, kmalu polegla, da bo moglo tudi Podporno društvo za gluho-nemo mladino mirno nadaljevati plemenito delo, ki ga čaka v novem desetletju.

Nato je predsednik prečital vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II., ki so jo vsi prisotni z navdušenjem sprejeli. Pozdravil je predstavnike oblasti, banovega zastopnika, načelnika prosvetnega oddelka Dr. Sušnika, zastopnika župana mestne občine, načelnika socialnega oddelka Vidra, zastopnike raznih dobrodelnih ustanov društev in ustanov, tako predsednika Društva gluho-nemnih Cirila Sitarja, direktorja gluho-nemnice Mirka Dermalja in ves učiteljski zbor, ki se je polnoštevilno zbral na dobro obiskani skupščini. Dr. Sušnik je v banovem imenu izrekel skupščini in odboru o priliki jubileja primerne čestitke. Predsednik se mu je zahvalil z željo, da naj bi oblasti še v naprej ostale društvu naklonjene ter tako pomagale najbednejšim v nesreči. Po pozdravnih in zahvalnih besedah ravnelja Dermalja je mala gojenka iz gluho-nemnice podarila predsedniku za njegovo zasluženo delovanje v korist gluho-nemnih šopek redečih nageljev. Prav tako je bil od skupščine burno pozdravljen neumorni društveni tajnik, Vilko Mazi, ki je poleg tega tudi eden izmed ustanoviteljev in iniciatorjev podporne organizacije za gluho-nemo.

Tajniško poročilo je podal Vilko Mazi in omenil, da je izbrano poročilo o delovanju društva izšlo v jubilejni brošuri »Pomoč najbednejšim«, ki so jo člani in drugi dobrotniki društva prejeli pred obnim zborom. Društvo je imelo lani 4 redne in 1 izredno, slavnostno sejo v počastitev 40letnice naše gluho-nemnice. Kakor znano, je ob tej priliki g. predsednik Sarabon podaril za Dom gluhih menski dar 10.000 din in dal s tem prvo stvarno osnovo za to prepotrebno zavetišče. Sklad Vite Zupančičeve je lani toliko narasel, da so mogli iz obresti obdarovati vse gojence in gojenke 8. razreda do 8. po številu. Kakor vsako leto, je bilo tudi lani Miklavževno obdarovanje, ki je bilo razmeroma prav zadovoljivo izvedeno. Mnogo je društvo izdalo za podporo absolutnem gluho-nemnici, ki se učijo obtri ali nadaljujejo študije. Dasi je bilo preteklo leto v znamenju splošne negotovosti, odbor ni nič popustil v svojih nalogah, temveč je še bolj krepko prišel za delo. Pridobljeni so bili 4 novi pokrovitelji in število članstva je razveseljivo naraslo. V zvezi s porastom članstva pa so narasli tudi prispevki društvu, da je lahko uresničevalo svoj dobrodelni program v polni meri.

Na posebnih tabelah je tajnik grafično pokazal razveseljiv napredek društvenega delovanja v pogledu dohodkov in podpor. Društvo je v teku desetletja prejelo podpore od 132 občin, to je skoraj od polovice občin, kolikor jih imamo v Sloveniji. Na žalost pa so bile te podpore kaj nestalne in se še nobeno leto ni zgodilo, da bi se društvenim prošnjam odzvala vsaj šestina naprošenih občin. Rezultati zadnjih dveh let pa kažejo tudi glede občinskih podpor prav razveseljiv napredek. Vsekakor pa bo treba poiskati še drugih potoj, da naše občine v večji meri zainteresiramo za pomoč gluho-nemni mladini, ki je te pomoči vredna in ki jo more vratači narodu, ko jo pripeljejo do dela. Žeteli bi bilo tudi večjih podpor naših denarnih zavodov. Za bodočnost čaka društvo še mnogo nalog, med katerimi je ena prvih in glavnih, skrb za ustanovitev Doma gluhih. Tako zavetišče za odrasle gluhe nam je danes prav tako potrebno, kakor nam je potrebna povečana gluho-nemnica. Prisrčna želja nas vseh, da bi se našel zdej drugi Holzapfel, ki bi si v Domu gluhih postavil trajen spomin.

Deset let Jadranske straže v Ljubljani

Krajevni odbor JS je pokazal v desetih letih mnogo častnih uspehov, še prav posebno uspešno pa je bilo preteklo poslovno leto

Ljubljana, 25. marca

V dobi, ko je vsepovsod čuti mnogo jadrskov in ko se posamezna društva pritožujejo o upišanju vojne do sodevanja v društvenem delu, je bil letošnji občni zbor Krajevnega odbora JS v Ljubljani močno razveseljiv dogodek. V kmečki sobi Slamičeve restavracije so se v ponedeljek zvečer zbrali Jadranski stražarji k obratnemu v poslovnem letu, ki je bilo nenavadno uspešno in je dalo novih pobud k močno pozitivni delavnosti preizkušene odbora. Bila je to obenem lepa domoljubna manifestacija, o čemer zlasti pričajo tehtne besede, ki jih je v pozdrav in vzpodbudno zvestim sodelavcem izpregovoril g. predsednik Joško Pogacnik, generalni tajnik TPD. Ko je pozdravil vse prisotne in predstavnike posameznih društev ter se spomnil cele vrste v preteklem letu umrlih stražarjev, je g. predsednik izjavil:

»Gospod! Dne 6. julija 1931 je bil v Zvezdi ustanovljen občni zbor ljubljanskega krajevnega odbora JS. Izvoljen je bil odbor, v katerem so bili zastopani vsi slovi bele Ljubljane. Ko danes na desetem rednem obnem zboru polagamo račune, lahko z zadovoljstvom in pomosom zremo na naše delo in uspehe. Velike in težke čase preživljamo, priče smo velikih nesreč, toda nič nas ni moglo odvrti od naše s programom začrtane poti. Pred očmi nam je vedno naš Jadranski v svoj lepoti in gospodarski veličini. Njega se oklepamo kot ene naših največjih narodnih svetinj, ki je ne damo iz rok. S čuvanjem te naše svetinje, kateri smo se zaobljubil, doprinosimo na braniku naše domovine važno naloge. V sedanjih resnih trenutkih mora ves narod posvetiti vse misli in moči ohranitvi svobodne in neodvisne Jugoslavije, ki nam edina jamči svobodno in nemoteno narodno in individualno izživljanje in nudi vse pogoje za duhovno in gnotno blaginjo. Stopimo v novo poslovno leto z zaobljubo, da se bomo držali svojih načel in programa, pa naj pride kar hoče, stopimo pa tudi z zavestjo, da imamo moč, da ne klenemo! Desetletnico nameravamo prečiniti s prireditvijo, katere obseg bo odvisen od takratnega stanja. Vsekakor hočemo takrat porati točno poročilo o našem desetletnem delovanju. Se je čas, da se nam priključijo oni, ki nam stojijo daleč ali ki so na pol poti k nam. Pristop k Jadranski straži je vsakomur svoboden, vsakomur vabimo, pričakujemo in radi sprejmemo v svojo sredo. Toda ne očitajmo: sodimo, da je bilo čen Jadranske straže postala narodna dolžnost! Ta moč naziv naj velja vsem, stari in mladi, posebno pa našemu podmladku: pristopajte k Jadranski straži, da oživimo naš Jadranski v Jugoslaviji.

Naj bi ta plemeniti poziv našel odmev, kakršnega zasluži! — V nadaljnjem poročilu

Blagajniško poročilo je namesto odsotne dolgoletne, zaslužne blagajničarke Vite Zupančičeve podal tajnik. Dohodkov je bilo 63.448 din Od tega je bilo prejetih podpornih darov za preko 54.000 din. Izdatkov pa je bilo 44.979 din. Skupno društveno premoženje znaša preko 95.000 din, glavnica podpornega sklada Vite Zupančičeve pa znaša preko 47.000 din. Pregledovale računov Ivan Erbežnik je nato poveljal vzorno delovanje društvene blagajne, nakar je bilo na predsednikovo predlog podarjeno častno članstvo dvema zaslužnima članicama združenja, dolgoletni blagajničarki Viti Zupančičevi in Savi Cesnjevi, županovi soprogli iz Kranja. Obe sta prejeli zahvalni diplomi. — Nadaljnje razpravljanje je bilo namenjeno ustanovitvi sklada za zgraditev Doma gluhih. V ta sklad se bodo stekala sredstva za vzdrževanje Doma gluhih, ki bo tako pomembno veliko pridobitev na polju socialnega skrbstva naših gluho-nemih. Ob tej priliki je predsednik Sarabon izročil skladu svoje darilo 15.000 din ter tako polčil temelj.

Bilo je izrečenih še nekaj koristnih predlogov za delovanje društva v bodočnosti, nakar je bila skupščina zaključena ob vseplošnem zadovoljstvu članstva ter z enodružno željo, da bi društvo še v naprej tako uspešno in zvesto služilo plemenitemu poslanstvu.

Veliki uspehi jeseniškega aerokluba V Poljčah imajo lastno jadralno šolo

Jesenice, 24. marca.

Jesenjski Aeroklub ima v svojih vrstah preko 400 članov, ki strnjeno skrbijo za napredek mladega Aerokluba, ki je imel letos svojo četrto letno skupščino. Otvoril in vodil jo je predsednik kluba inž. Ciril Rekar s pozdravom delegata občnega odbora Aerokluba iz Ljubljane g. dr. Rapeta in drugih odličnikov, ki so se skupščine udeležili. Nj. Vel. kralju Petru II. in namestniku Pavlu sta bili poslani vdanostni brzojavki, divizijski general Lev Rupnik pa je bil imenovan za častnega predsednika kluba.

V preteklem poslovnem letu so morale zaradi zunanjih tehničnih ovir izostati javne prireditve Aerokluba. Kljub temu pa je bilo delovanje kluba marljivo. Zavrata so ga le nezadostna denarna sredstva. Namesto 300.000 dinarjev so marjivi Jeseničani dobili le 40.000 dinarjev subvencije in še to tedaj, ko je cena za letalski gradbeni material močno poskočila. Zaradi poškodb dveh letal so imeli preteklo sezono jeseniški jadralci na razpolago samo eno šolsko jadralno letalo. Kljub pomanjkljivim sredstvom so dosegli prav lep uspeh, in sicer je bilo lani napravljenih 5 »B«, 7 »C« in 8 »uradnih C« izpizov. V svoji delavnici so v 3033 urah obnovili eno začetniško letalo, dve prehodni letali tipa »Inka I.«, skoraj pa so dovršili še tri nova letala tipa »Grunsa Baby II.«, »Rhönbusard« in prototip »Inka II.«. Tudi ta visokomozna letala čakajo dograditve zaradi pomanjkanja denarnih sredstev. Jeseničani so lani dogradili lastno delavnico, kjer lahko gradijo tudi največja visokomozna jadralna letala. Ker pa bi jadralci zamujali čas z gradnjo letal, je šel klub za korak naprej in vnesel v proračun postavko za nakup šolskega letala. Delavnica pa je služila za vzdrževanje letalskega parka.

Na letališču v Poljčah je bilo treba zgraditi hangar in je tik pred dovršitvijo. Ta pridobitev je vsekakor velika za napredek jeseniškega aerokluba. Štab vazduhoplovstva vojske se je oddolžil za veliko delo kluba s tem, da je podelil Poljčan naziv državno priznane jadralne šole. Vodstvo te šole je prevzel p. omirani jadralni učitelj g. Josip Ravnik, ki je izšel iz vrst jeseniškega Aerokluba. Z lastno delavnico je dobila tudi modelarska sekcija nove možnosti razmaha. V kratki dobi je izdelala 21 motornih in 10 jadralnih letalskih modelov. Skupno z jadralno sekcijo je priredila v novi delavnici razstavo, kjer je javnost videla delo in uspehe jadralnega športa na Jesenicah. Pet jadralcev se je udeležilo letenja za letenje v letalski vpragi.

Za novo poslovno leto je bil na skupščini sestavljen proračun v znesku 338.146 Din. Višina proračuna je namreč diktirana po delstvu, da je bila priznana mrtmestnemu odboru na Jesenicah — edinemu mestnemu odboru v naši državi — pravica, da vzdržuje lastno jadralno šolo v Poljčah. Jeseniški odbor se je za to šolo potegoval zaradi nujne potrebe, da vzdržuje v največji bližini Jesenic takšno šolo. Uspoštovati je namreč treba, da so člani kluba in aktivni jadralci skoraj brez izjeme delavci in nametenci teletne industrije na Jesenicah, ki nimajo možnosti, da bi dobili dopust za šolanje v drugih jadralnih centrih.

Predsednik je podčrtal potrebo po gradnji Invalidskega doma v Sloveniji. Moderni Zavod za ortopedsko zdravljenje vojnih invalidov se že gradi. Zakon dovoljuje brezplačno zdravljenje za enkrat samo v vseh državnih, banovinskih, samoupravnih in drugih bolnišnicah.

Predsednik je nato predlagal ustanovitev Invalidske zdravstvene zadruge. Predlog je bil soglasno sprejet. Tako bo omogočeno tudi vojnim invalidom brezplačno zdravljenje doma, kar je včasih koristnejše kakor pa v bolnišnici. Sprejet je bil tudi predlog o ustanovitvi fonda, ki bi omogočil članom v potrebi manjša posojila brez poročila.

Podružnica NSZ v Kranju stopa v drugo desetletje

Kranj, 25. marca.

V nedeljo je imela podružnica NSZ svoj 11. letni občni zbor v prisotnosti številne članstva. Zborovanje je otvoril tov. Zerkal, ki je v širšem obziru prikazal težaven položaj, v katerem je delavstvo, in to predvsem tekstilno. Poudaril je, da je NSZ bila v Kranju tista, ki je vršila le strokovno delo in zastopala le strokovne interese. Sodelovala je v medstrokovnem odboru, v katerem pa so se našli ljudje, ki jim ni šlo za strokovne interese in je zato NSZ razširila. Nadalje se je govornik dotaknil vprašanja ekspoziturne delavske zbornice, kjer je zastopana samo ena organizacija.

Iz tajniškega poročila je razvidno, da NSZ v Kranju močno narašča. Nasprotno lanskemu letu je bil zabeležen 130%ni porast članstva. Delavstvo se vedno bolj zaveda, da je NSZ tista organizacija, ki se bori na vsej črti za zboljšanje delavskega položaja in za pravice. Dala je pobudo za novo kolektivno pogodbo za tekstilno delavstvo, ki je ravno sedaj v proučevanju in je upati, da v kratkem dokončno rešena. Prav tako se je podružnica NSZ v Kranju zavzela za kolektivno pogodbo v mizarski stroki.

Pri volitvah je članstvo soglasno pomnožno izvolilo dosedanjega predsednika Albin Milnarja, v ostalem odboru pa so tovarši: Vidger, Kalan, Marija Virant, Marija Mrkun, Jakob Golob, Rozi Huda'in, Ivan Kavčič, Jože Kumš, Marjan Žerjal, Ivan Šurla, Novak, Prosen, Drago Žerjal, Bernard, Marija Sršen in Anton Okorn. Nadzorni odbor sestavlja dr. Drago Demšar, Vito Tavcar in Stane Košnik.

Na zaključku je podal širši referat še zastopnik centrale tov. Makše, ki je orisal celotni položaj NSZ v Sloveniji. Delavstvo je njegovim izjavljanjem sledilo z največjo pažnjo in zanimanjem.

FRANZ JOSEF GRENCICA

INSERIRAJTE V „JUTRO“

Kulturni pregled

Revija iz leta štirinajstega

Stare revije, ki jih kdaj pa kdaj vzamemo v roke in odihnemo prah z njihovih robov, imajo včasih večji čar kakor knjige. Zakaj iz revij se oglašajo bolj kakor iz večine knjig doba in z njo generacije s svojimi stremljenji in problemi. Nekam melanholično obračamo strani, na katerih srečujemo znana in neznana imena, vrstnike, tovariše, danes že starejše ljudi, ki so pred četrto stoletja vstopali v literaturo.

Ondaj, ko je bil v Ljubljani neugnano mladostni in agilni Milan Marjanovič, smo govorili o njegovih »Književnih Novostih«. Po naključju sem prav dva, tri dni na to odkril v neki zasebni knjižnici letnik tega časopisa, ki je začel izhajati v usodnem letu štirinajstem, na pragu svetovne vojne in je 18. avgusta, ko so se že spoprijemale močne vojske da odločijo nadaljno politično usodo Evrope, sklenil svoje kratko književno življenje. Marjanovičeve »Književne novosti«, obsegajoče vsega 26 števk, so izhajale pri knjižarni Trbojeviću na Reki, medtem ko je bilo uredništvo v Zagrebu. Danes so kaj redek pojav v knjižnicah. Nastale so z namenju vedno večjega sodelovanja med Srbi, Hrvati in Slovenci. Najsi uredništvo poudarja, da list nima drugega programa kakor zbirati in podpirati kar moči dobro literarno produkcijo in dajati književne informacije, je vendar velik del programa že v tem, da so skušale »Književne novosti« zbirati srbske, hrvaške in slovenske pisatelje. Ze v prvi številki je izšla na

uvodnem mestu pesem Otona Zupančiča »V mesečini«, kjer pravi med drugim: Dekle, nocoj ne hodi z menoj zdej hočem biti sam s seboj, potopiti se hočem v noči svetlost, v najglobljo njeno globokost.

Izmed hrvaških pesnikov, sta zastopana Vladimir Nazor in Josip Milčič, ki je bil že tedaj v Beogradu, izmed srbskih pisateljev Svetozar Corović in Veljko Petrovič. Miroslav Krleža, ki je bil l. 1914. na začetku svoje literarne poti, je obitavl v prvi številki Marjanovičevih »Književnih novosti« svoj prvenec, dramsko delo »Legenda«. O njem pravi Julije Benešić (Novosti, 23. febr. 1941), da je izzvalo proteste nekaterih oseb. Tako je največji današnji književnik Jugoslavije vstopil v literaturo preko časopisa jugoslovenske usmerjenosti in je takoj »vzbudil proteste«; slednje ga spremlja na vsej književni poti in je ostalo dokaz njegovega pomena in veličine. Med informacijami v prvi številki je še danes zanimiva ugotovitev, da je balkanska vojna v »daleko večji meri inspirirala hrvaške in upote nersrbijanske pisce, nego srbijanske« ter poročilo o Skerličevi anketi v »Srpskem knjiž. glasniku« glede ekavščine in iekavščine. — V drugi številki zastopa slovenica samo poročilo M. G. o literarni praksi iz l. 1914. V tretji številki se je oglašal iz Prage Anton Novčan s pesmijo »Dve veši«. — V četrth številki G. poročilo o Aškerčevih pesmih v izdaji Matice

Hrvaške in v pismu iz Beograda vest, da bo slovenski arhitekt J. Plečnik prevzel organizacijo Visoke šole likovne umetnosti, ki se bo ustanovila v Beogradu. Pisec tega dopisa Kosta Strajnić se tudi v nadaljnjih sestavkih zavzema za jugoslovensko umetnostno kulturo.

Slovenci se oglašajo bolj poredkoma. Zato ugotavlja uredništvo v 12. številki: »Sa jedne slovenske strane (»Glas Jugu«) primjećeno je, da u našem listu nisu dovoljno zastupani Slovenci. Na žalost je to istina. I mi tom zgodom moramo naglasiti i javno pozvati slovenske beletriste, recenzente i literarne kritičare, da pokušaju više interesa za zajedničku i svoju vlastitu stvar... Mi smo pismima pozvali mnoge i apelirali da organizuju sistematsku saradnju, ali nismo ponajčešće dobivali ni odgovora...»

Ta opazka je pomembna samo toliko, da najdemo v naslednji številki »Pismo iz Ljubljane, ki ga je signiral P. Pod tem pismom uredništvo ponovno zavrača krivdo za nedostajanje slovenskih prispevkov v »Književnih novostih« na slovenske pisatelje. Pismo samo se bavi v glavnem s knjigami Slovenske matice. V isti številki se napoveduje novejši zbirka Josipa Premka, ki na n. izšla P. je obitavl »Pismo iz Ljubljane« tudi v 15. in 20. številki. V 18. številki je objavljeno neodpisano poročilo o ljubljanskem gledališču. V 19. številki se oglašja z Dunaja Juš Kozak in obširno piše (v slovenski) o Križevčevem »Kontrolorju Škrobarju«. Tako je tudi avtor »Marek« začel pisati v Marjanovičevih »Književnih novostih«. V 23. in 24. številki je izšlo nadaljnje »Dunajsko literarno pismo« Juša Kozaka z analizo romana Podlimbarskega »Gospodin Frano«. O njem pravi ob koncu svoje študije: »Kakor je roman naznačil povratek k

rasni umetnosti pri Slovencih, k širokemu, epkemu pripovedovanju, tako je odkril tudi bogato dušo naroda, ki je še nedotaknena a mora oploditi stoletja.« V zadnji (26) številki je izšla v slovenski daljša proza Zvonimira Kosma »Požare«.

Slovensko sodelovanje v tej izrazito jugoslovanski literarni reviji, ki je izhajala v usodnem letu prve svetovne vojne, ni bilo obino. Pokazalo pa je one iste oblike, ki so se uveljavile nekaj let pozneje, ob zori naše svobode, v zagrebškem »Književnem jugu«: slovenski prispevki se tiska jo poleg hrvaških in srbskih v originalnem tekstu. Danes se zopet prevajamo, čeprav živimo že več ko dvajset let v skupni državi in smo imeli zadosti prilike, da bi se naučili tistih razlik, ki ločijo naše književne jezike. Sicer pa — bodi tudi to, poglavitna je vendarle volja, ki nas drži v vnanjo enoto in ki kaže istega duha, kakor se je l. 1914. uveljavil v programu reško-zagrebskih »Književnih novosti«, tega skupnega glasila hrvaških, srbskih in slovenskih književnikov.

Iz dunajskega gledališkega življenja

Kljub vojnim dogodkom razvijajo tudi dunajski gledališki nemoteno svoj program. Po pravici gre staremu Dunaju še danes imo gledališkega mesta. Okrog 20 gledališč uprizarja vsak večer bolj ali manj uspele predstave. Najbolj se oklepajo svoje tradicije Dvorna opera in Burg-

že po osnovi kriči po nujni preosnovi, kakor jo v veliki meri še danes kažejo praska-česka gledališča. Sodobna česka gledališka umetnost je približala gledališče ljudstvu in se v edino pravilnem smotru dolžnosti in poklicanosti postavila za zračlo naroda. Vsega spoštovanja vredna tradicija dunajskega gledališča se pa vendarle ne more premakniti in se približati časovnim duhovnim potrebam. Priznati pa je treba, da kljub klasični tradiciji, (oziroma zastarelosti), držče se nekdanjih dobrih, ne preveč preizkušenih dogem, stoji dunajsko gledališče še vedno na umetnosti in višini nekdanjega svetovnega slovesa. Njegovo stremljenje po tradicionalni umetniški dognanosti bo kljub temu še dolgo stalo v gledališkem svetu za vzor. Po tem vzoru so vstajala in še vstajajo — nova gledališča po svetu, ki v svojem hotenju in iskanju cveto in propadajo, da se končno izkristalizirana ustalijo v spoznanju, s katerim morejo duhovno najbolj koristiti umetnosti in zahtevam časa. Vsega tega dunajskega gledališča očitno ni treba, ker stoji na podlagi tradicije. Poleg tega ima pa še mnogo publike, ki ne stremi za eksperimenti in želi zgolj umetnosti, ki še ni krenila na preiskovanje in iskalo pot za novimi problemi, čeprav bi se mogla šele nato prečistiti, rekel bi, umita in počesana, morda še bolj približati čisti umetnosti. Tako pa gledamo dunajsko gledališče kakor staro sliko, umetnino velikega mojstra slikarja, ki jo občudujemo kot umetnost dobe, v kateri je bila ustvarjena. Izjemo tvorijo mala gledališča »Wiener Werkel«, nekako satirično gledališče, ki se skuša približati sodobnemu pojmovanju, ki pa služi bolj zabavi kot pa resni umetnosti, ter »Kammer-spiele«, ki uprizarja komorne ize s petjem in glasbo (slično kakor praško »Nové divadlo«). Benatzkyjeva jako prijetna in

Pri volitvah je bil za predsednika zopet izvoljen ravnatelj Rasto Pustoslavsek, ki uspešno vodi Vodnikovo družbo še od njene ustanovitve. V odbor so bili izvoljeni dosedajni člani, na novo pa prof. Vojko Kolar in ing. Boris Sanein. Nadzorstvo je ostalo nespremenjeno.

S pozivom na novo delo za našo ljudsko prosveto in dobro slovensko knjigo je predsednik Pustoslavsek zaključil občni kongres Vodnikove družbe.

SPORT

VI. občni zbor Touring kluba

Po sili razmer — slaba sezona

Zadnje poslovno leto je bilo pod vnanjimi vplivi manj plodovito — Uprava je v danih možnostih delovala marljivo ter med drugim kupila zemljišče za prvi »camping« v Sloveniji

Ljubljanska podružnica Jugoslovenskega Touring kluba je v ponedeljek zvečer v salonu restavracije pri »Cinkoletu« že šestič polagala letni obračun. Zborovanju je prisostvovalo lepo število članstva, razen njega pa so prišli Touring klub pozdravit in bodrit k novemu delu številni zastopniki sorodnih organizacij, predvsem tujsko-prometnih. Iz izbranih poročil klubovih funkcionarjev, iz katerih seveda odsevajo posledice sedanjih nemirnih časov in izrednih razmer po svetu, posnemamo med drugim:

Predsednik podružnice ing. Ivo Bartl je po opravljenih formalnostih in izrednih poročilih podal daljše poročilo, v katerem se je uvodoma spomnil našega mladega vladarja Nj. Vel. kralja Petra II., ki mu je bila takoj nato med burnim odobravanjem odposlana vdanostna brzojavka. V nadaljevanju je naglašal, da je bila minula poslovna doba od obstoja podružnice v Ljubljani najbolj mrtva, toda ne po krivdi klubove uprave, temveč razmer po svetu. Naše meje, preko katerih so prej prihajale množice turistov z motornimi vozili, so zdaj skoro zaprte, tako pa tudi člani in turisti sploh niso mogli zapuščati domačih tal ne glede na to, da je med tem nastopilo tudi občutno pomanjkanje pogonskih sredstev in se pnevmatik. Prizadevanja uprave gredo za tem, naj se način omejitve prometa z vozili pridruži tako, da bo lastnik motornega vozila imel pri isti množini posebnega sredstva več svobode glede uporabe vozila. Med bolj razveseljivimi dogodki preteklega leta je predsednik omenjal izboljšanje cestnih razmer, ki se predvsem na Gorenjskem, pa tudi drugod po naši ožji domovini lepo razvijajo, tako da bo naša pokrajina po končani vojni najlepše pripravljena za turistično sezono. Upravni odbor je v izvršitvi lanskega sklepa obnega zbora nabavil v bližini Radovljice zemljišče v izmeri 14.600 kv. m, ki je namenjeno za zgraditev prvega »campinga« v Sloveniji po vzorcu podobnih prostorov za šoterenje v tujini. Prostor je zelo velik in zato ga namerava pozneje kdaj odbor deloma zamenjati, tako da bo prav za prav to zemljišče temelj za zgraditev novih »campingov« drugod po Sloveniji. Mnogo dela in stroškov je imel upravni odbor tudi z reorganizacijo kluba, ki za enkrat sicer še ni izvedena, vendar pa so vse priprave že v zaključni fazi in bo občni zbor centrale v prihodnjih dnevih že lahko sprejel dokončne sklepe. G. ing. Bartl je svoja izvajanja zaključil z ugotovitvijo, da ni popolnoma zadovoljen z uspehi minule sezone, toda razmere so bile močnejše od vse dobre volje.

Iz tajniškega poročila g. Janeza Jermana je bilo med drugim razvidno, da je imela ljubljanska podružnica JTK konec 1. 1940 664 članov, med katerimi sta najmočnejši skupini avtomobilistov (273) in motociklistov (256). Klubu sta afilirani motosekcija Hermes in MK Ilirija, razen tega pa ima podružnica tudi svojo agilno družino v Murski Soboti, ki se je predvsem posvečala organizaciji šoferskih tečajev. Klubova uprava je sodelovala pri raznih anketah in organizacijah, tako glede ureditve avtobusnega kolodvora v Ljubljani in cestnega prometa sploh. Klubovi člani so sodelovali pri akcijskem odboru za ureditev prometa z motornimi vozili, nabave pogonskih sredstev, itd. Važnejši dogodki v podružničnem življenju so bili dne 21. julija, ko je bila na Bledu plenarna seja centrale JTK z več izlety v okolico. Dne 28. julija je bila podružnica zastopana pri otvoritvi nove carinarnice na Planini, dne 4. avgusta pri otvoritvi nove krasne ceste na Pohorje, dne 18. avgusta pa je priredila samostojen izlet v Radovljico, združen z blagoslovitvijo vseh motornih vozil. Dne 8. septembra je priredila ocenjevalno vožnjo za avtomobile in motocikle v Metliko in se potem udeležila tudi narodnega festivala Bele Krajine ter tako poudarila željo, opozoriti tudi na pokrajinske lepote na Dolenjskem. Podružnica je popolnoma opremila lastno pisarno, ki pa zaradi trenutnega mednarodnega položaja vsaj z izdajo mednarodnih listin žal ni imela prevlekega posla.

Elagajnik Fran Kham je navedel glavne postavke iz svojih knjig, med katerimi zavzema najvidnejše mesto znesek okrog din 150.000, ki ga je podružnica izdala za zemljišče v Radovljici. Društveno premoženje se je od lani povečalo za ok. 12.000 din, čeprav so bili dohodki znatno pod prejšnjim povprečkom.

Po poročilu revizorjev je bila staremu odboru brez razprave soglasno izrečena razrešnica. Prav tako brez ugovora je bil sprejet proračun za prihodnje leto, ki izkazuje okrog 70.000 din izdatkov odn. dohodkov. Kako enodušno je potekalo to zborovanje, so pokazale tudi volitve novega upravnega odbora, za katere je vso pobudo dal stari odbor sam, ki so ga zborovalci z nezadržanimi spremembami spet izbrali v voasvo. V novem odboru bodo:

ing. Bartol Ivan, Čepovan Janko, Pintar Slavko, Demšar Hieronim, Fabiani Pavel, Jerman Janez, Smerkolj Ljode, dr. Žižek Ciril, Hafner Josip, Kham Franc, dr. Fakin Josip, Vok Ignac, Battelino Angelo, Gagl Josip, Samec Vaso, arh. Mesar Jože, ing. Debelak Milob, dr. Kamušič Josip, Koman Boris, Golob Roman, dr. Lajovic Ladislav in Miklič Karel. V nadzorni odbor pridejo: dr. Maru Rudolf, Marinko Ivo, Holchaker Franc, Rebolj Staša.

Predsednik ing. Bartl se je v imenu novega odbora zahvalil za ponovno zaupanje, nato pa prešel na predloge in slučajnosti. Tudi ob občni zbor pozdravili nekateri gostje, nato pa so bile novemu odboru dane nekatere smernice za bodoče delo, ki se v glavnem nanašajo na spremembo sedaj veljavnih določb glede omejitve prometa, glede opreme vozil in glede njihovega policijskega pregleda. H kraju je arh. Mesar seznanil zborovalce z nekaterimi detajli o ureditvi pravega »campinga« v Sloveniji.

Z željo da se bo delo v novem letu poživilo in znamenju splošnega pomirjenja na svetu in se bodo člani JTK na prihodnjem občnem zboru zbrali ob bolj razveseljivem trendu, je predsednik okrog 22. zaključil zborovanje.

V nekaj vrstah

Nekaj številč na nastopov proti Madžarom

Včerajšnji beograjski in zagrebški listi se že zmerom zelo obširno bavijo z nedeljskimi treni tekami, ki so jih naše enajststotice z neodločenim izidom 4:4 — če se računajo vsi trije izidi skupno — igrate proti Madžarom in objavljajo med drugim tudi to podrobnost, da je bilo v Beogradu ta dan prodanih skoraj 18.000 vstopnic, tako da se mora računati, da je bilo na tekmi prav gotovo 20.000 gledalcev. Na biagajnu so spravili nič manj kakor 43.000 din kar pomeni, da je bil dohodek eden največjih z naših igrš. V Beogradu so dobili na vstopninah samo dvakrat več, in sicer v tekmi proti Angliji 870.000 din in v tekmi z Italijo 635 tisoč d'n.

Vse nedeljske tri tekme so bile obenem tekme za dunavski pokal, v katerem je sedaj vrstni red posameznih reprezentanc naslednji:

A — moštvo									
Madžarska	3	1	2	0	3	1	4		
Jugoslavija	4	0	3	1	5	6	3		
Rumunija	3	1	1	1	5	6	3		
B — moštvo									
Rumunija	3	2	0	1	7	3	4		
Jugoslavija	4	2	0	2	5	4	4		
Madžarska	3	1	1	2	3	8	2		
Mladina									
Jugoslavija	4	3	0	1	11	6	6		
Madžarska	3	2	0	1	6	5	4		
Rumunija	3	0	0	3	1	7	0		

Še ena pokalna tekma

Preteklo nedeljo je SK Brežice odpravil nogometaše SK Hrasnika z rezultatom 5:2 (2:0) v borbi za pokal SNZ. Tako lepe igre v Brežicah že dolgo nismo imeli prilike opazovati. Od domačih se je posebno odlikoval srednji napadalec, desna in leva zveza, ki je kar dvakrat pretresel mrežo nasprotnika. Tej tekmi je prisostvovalo nad 100 ljudi; če bodo naši nogometaši tudi v bodoče zaigrali tako lepo kakor to pot, je pričakovati, da bo dobil SK Brežice velik krog prijateljev, ki bodo radi obiskovali prireditve in s tem tudi gmočno podprli stremeljenja sportnikov. Sodnik G. Spat je sicer spregledal pri obeh moštvi nekaj manjših napak, vendar se ne more reči, da bi bil sodil slabo.

To nedeljo so v Črnomlju otvorili letošnje nogometno sezono. Cisti dohodek te prve prireditve ni šel v društveno blagajno, temveč je bil namenjen bednostnemu fondu za zimsko pomoč. Žal je bilo vreme tekmi precej nenaklonjeno in je

mnogo gledalcev ostalo doma. V goste je prišlo moštvo Hajduka iz Karlovc, ki se je pokazalo v prav dobri formi. Toda tudi domačini so zaigrali prav lepo, čeprav se jim še pozna zima v nogah. V splošnem pa se je videlo, da stremijo za napredkom in bodo po tej poti gotovo tudi dosegli svoj cilj. Tekma sama je bila prav zanimiva in se je končala z neodločenim izidom z enim golom na vsaki strani, ki pa so ga Karlovčani spravili v mrežo iz enajstmetrovke.

Na igrišču Mladike v Ljubljani je bila na včerajšnji praznik odigrana prijateljska tekma med Mladiko in Slavijo. Mladikarji so po lepi igri zasluženo zmagali visoko s 7:0 (3:0).

Razpis

tekmovanja za slovensko prvenstvo čez drn in strn

Slovenska lahkoatletična zveza priredi v nedeljo, dne 6. aprila ob 11. tekmovalce za slovensko prvenstvo v cross countryju. — Proga je dolga 7,5 km. Start in cilj sta pred drsalno garderobo SK Ilirije v Ljubljani. Pravico nastopa imajo verificirani atleti SLAZ. Moštvo je sestavljeno iz 6 tekmovalcev, od katerih se prvi štirje upokojajo pri določanju plamajna. Zmagovalec poidelec in zmagovalno moštvo si pribori naslov slovenskega prvaka v cross countryju za leto 1941.

Prijave: je treba poslati najkasneje do ponedeljka, dne 31. t. m. na naslov: Slovenska lahkoatletična zveza, Ljubljana, poštni predal 156. Tekmovalce, ki tekmujejo samo kot posredniki, je treba v prijavi navesti imenoma, za moštva pa je treba navesti samo število moštven, njihovo točno sestavo pa je treba sporočiti na dan tekmovalja, najkasneje do 10. v drsalni garderobi. Prijavnina znaša za moštvo din 60.—, za posrednike izven moštva pa din 15.— in jo je treba plačati najkasneje eno ur pred pričetkom tekmovalja. Izvenljubljanski klubi so prijavnine oproščeni.

Nagrade. Prvi trije posamezniki in prva tri moštva prejmejo plakete, zmagovalno moštvo pa si osvoji prehodni pokal, dar predsednika zveze dr. Stanka Lapajnet. Moštvo si pribori pokal dokončno, ko ga osvoji trikrat zaporedoma ali v presledkih.

Slovenska lahkoatletična zveza (Službeno). Vse klube opozarjamo, da bo v soboto, dne 29. t. m. posebna verifikacijska seja zveze. Atleti, za katere zveza ne bo prejela ne tega dne verifikacijskih prijavnih, ne bodo mogli nastopiti na slovenskem prvenstvu v cross-countryju.

Občni zbor Avtokluba

I. odnosno XVII. redni občni zbor Slovenskega avtomobilskega kluba, sekcije Ljubljana, bo drevi ob 18. v klubskih prostorih, Kongresni trg 1-I. Na dnevnem redu so poročila vseh funkcionarjev, volitve novega odbora ter likvidacija dosejane ljubljanske sekcije v okviru prejšnjega Avtokluba kr. Jugoslavije.

Če občni zbor ob napovedani uri s četrtino članov ne bi bil sklepčen, bo pol ure pozneje nov občni zbor ne glede na število navzočnih.

SK Kranj bo imel svoj redni letni občni zbor v četrtek 27. t. m. ob 20. v veliki dvorani »Stare pošte«.

Iz živiljenja na deželi

RADOVLJICA. V nedeljo je priredila Sokolska župa Kranj v našem sokolskem domu župni tečaj za šminkanje in maskiranje. Tečaj je trajal ves dan in je Zveza kulturnih društev poslala predavatelja najboljšega strokovnjaka g. Navinška iz Ljubljane. Udeleženci so se zadovoljni razhajali, ker jim je g. predavatelj znal toliko praktičnega povedati in pokazati, da bodo odslaj mnogo laže delovali na odrih doma. V petek, 21. t. m. je predaval v sokolskem domu g. Viktor Pirnat o našem Jadranu in podprl svojo krepko, rodoljubna polno besedo s krasnimi skloptičnimi slikami. Odgnil nam je zgodovino, ko je naš davni rod vozil po Jadranu svoje brodice in se boril proti Turkom in Benečanom za svojo posest in svobodo, pokazal nam je zaklade morja in nam razložil njihovo vrednost, predvsem pa nam je skušal z mojstrsko besedo poglobiti ljubezen do naše domovine. Predavanje je imelo tako lep obisk, da ga še nismo doživeli. Vsi so zapuščali dvorano z globoko vero v moč Jugoslavije in z zaupanjem v narodovo pripravljenost.

Iz Krškega

k— Nova pridobitev. Od krškega mostu, kjer se spušta pot proti sejmišču, je zavarovana z varnostno ograjo proti Savi. Ta ograja pa je zadnji čas razpadla in so jo te dni popravili.

k— Občni zbor gostilničarjev. Udruženje gostilničarjev krškega sreza je sklicalo za sredo 26. t. m. ob 9. uri svoj redni letni občni zbor v gostilni Vanič v Krškem.

BABYMIRA krema

SE USPEŠNO UPORABLJA ZOPER SPUSCAJE, RANE, PRASKE, OPEKLINE, HRASTE, LIŠAJE IN VSE NEČISTOSTI KOŽE PRI OTROCIH IN ODRAŠLIH. NAGLO SUŠI OD ZNOJA ALI MOKRENJA OPALJENO IN ODRGNJENO KOŽO. DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH IN DROGERIJAH PO CENI DIN 12.— ZA SKATLICO.

Iz Brežice

br— Za davčnega pripadnika je bil imenovan pri tukajšnji davčni upravi g. Ljubomir Pavešič.

br— Šahovski turnir. Po petem kolu šahovskega turnirja je stanje sledeče: 1. Stane Šuštar 4 točke (1 neodigrano), 2. Rihard Rozbaud 3(1), 3. dr. Jože Peček 3, 4. Edmund Kodolčić 2 in pol, 5. Ivan Šušar 2, 6. Božidar Varlec 1 in pol. Prvo mesto bo skraj gotovo zasedel Stane Šuštar, ki do sedaj še ni izgubil niti ene partije. Za drugo mesto pa se bo razvila huda borba med dr. Jožetom Pečkom, Kodolčićem in Rozbaudom. Za tretje mesto je več konkurentov, vendar ima največ izgledov Ivan Šušar. Na predlog nekoga šahista se bo turnir odigral poslej dvakrat na teden, po končanem turnirju pa bi vsak udeleženec mogel odigrati po eno simultanko. S tem bi se šahovski življenje v Brežicah počasi le utirilo po k večjim uspehom.

br— Klavirno bi bilo treba popraviti. Vsa tuje, ki obišče naše mesto, si zaželi sprehoda v lepo okolico tja preko savskega in krškega mostu. Če gre tod, se mu pogled gotovo ustavi na razdrapani mestni klavirni, ki v vseh svojih obseznosti kaže rebra in luknje. Ta nedostatek bi se kaj lahko odpravil, ali se naj pa odstrani napl. da tujec ne bo dobil o naši klavirni klavrnega vtisa.

Iz Kamnika

ka— Informativni sestanek rezervnih oficirjev bo jutri ob 20. v Narodni čitalnici. Poverjenstvo rezervnih oficirjev v Kamniku sklicuje ta sestanek v svrhu določitve delovnega načrta. Zato vabi in poziva vse rezervne oficirje iz kamniškega sreza, da se sestanka zanesljivo udeležijo.

Letna skupščina sokolske župe v Novem mestu

V nedeljo je novomeška sokolska župa polagala obračun svojega dela in določila smernice za tekoče leto. Že pred tednom dni je bil zbor društvenih in četnih načelnikov, ki je določil tehnično delo v tekočem letu, na dan glavne skupščine pa so se zbrali prosvetarji in statističarji da se pogovore o prosvetnem delu in o statistiki. Med drugim se je sklenilo, da prosvetnega dela nikakor ni treba zanemarjati. Sokolstvo ima mnogo zlasti starejših članov, ki se ne udeležijo telovadbe in bi bili tako rekoč izvezli od sokolskega dela, če bi bila sokolska prosveta le delo telovadnice. Sklenilo se je dalje da se bodo sokolski prosvetarji redno vsako četrtletje sestajali v Novem mestu ter določili skupni program prosvetnega dela za vse župne edince. Izdajati se bo mesečno župni vestnik, ki bo prinašal članke in navodila. Za prvi čas bo to le tipkan list. Kmalu po 14. uri je starosta br. dr. Vašič otvoril glavno skupščino. Nato je opisal splošno položaj sokolstva pri nas kakor tudi v sosednjih bratskih državah. Iz izbrnega tajniškega poročila je razvidno, da je sokolsko delo v preteklem letu bilo zelo okrnjeno zaradi splošnih svetovnih razmer. Sokolstvo novomeške sokolske župe je številno nazadovalo od preteklega leta skoro v vseh edincih. Prirastek je bil le v sokolskem društvu Novo

mesto in četi v Trebelnem. Osebnega prganjanja tudi v tem letu niso izostala.

Iz načelniškega poročila je razvidno, da so bile ukinjene vse javne manifestacije, zato se župni zlet o priliki 30letnice ustanovitve sokolske župe Novo mesto ni mogel vršiti. 12. maja je bila obrambena pripravljenost in smotra, ki so jo prirele vse razum ene edince. Župa je priredila smučarski tečaj, tečaj za vojaške novince ter tečaj za predelavo prostih vaj.

Tudi ostali funkcionarji so podali svoja izbrpna poročila. Sklenjeno je bilo, da bo župni prednik posejal in pomagal pri telovadbi sokolskim društvom, ki imajo težavo zaradi prednjakov. Predlog za novo župno upravo je bil soglasno sprejet s starostjo br. dr. Vašičem na čelu.

Savezni delegat brat Svalger je v svojem govoru omenjal težkoče in nepravilne sokolstva ter položaj sokolstva svetnih slovenskih bratov, ki je zlasti na Češkem klub sedanjim razmeram zelo agilno in narašča tako, da je na Češkem vsak 12. prebivalec član Sokola. Poudarjal je potrebo da se sokolstvo zavzame, da bo čim več naša mladina posečala sokolsko telovadnico.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Službo dobi

Foto pomočnika (-ico) dobrega reševalca sprejem v stalno službo. Nastop takoj eli 1. aprila. Foto »Maurice Vrhni«.

6555 1

Stanovanja

Stanovanje 3-4 sobe, izščen za takoj ali kasneje. Poudariti na oči odd. Jutra pod »3 oseb«. 6299 21a

Posest

»REALITETA«

posestna posredovalnica v Ljubljani je samo v PRESERNOVI ULICI 54. Nasproti glavne pošte. Telefon 44-20

Krasno posestvo

z vpejanc trgovino in hotelom vseh v okolici. Stanovanje, napredki za 2 do 3 milijone. Poudariti na oči odd. Jutra pod »Savinjska dolina«.

6027 20

Kupim

VSAROVSTVO

ZLATO

SREBRNO PLATINO

BILJANTE

SHARGOF SARINJE RUŠNE

REŠE ITO STANOVANJE

NAJITE VSA UMESTINE

PO NAJVIŠJIM CENAM

STARA TVRKA

JOS. EBERLE

LJUBLJANA, TIRŠEVA 2

HOTEL SLOH

Razno

Moderne kauče

In fotele nudi solidno in po nizki ceni

R. RADOVAN

tapetnik

Mestni trg 13.

58 33

DELEJA ANGELA

Pogreb blage pokojnice bo v četrtek, dne 27. marca 1941 ob 16. z žal, kapelice sv. Krištofa na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, Skopljce, Trnica, 26. marca 1941.

Dragotina, mama; Zdravko, brat; Dragica, Nataša, sestra — in ostalo sorodstvo.

H. Adams:

33

Daisy in Rosemary

Roman

»Nesti te moram. Komaj si je upal izreči ta predlog. Sram ga je bilo. Ali se mu bo zaupala? Daisy ni odgovorila. Z največjo previdnostjo jo je vzel na roke in jo vzdignil. Medda bi bilo bolj pravilno, ko bi jo bil pustil na kraju nesreče in odhiti po ljudi, po nekaj, na kar bi jo lahko položili in odnesli, ne da bi bilo treba premikati poškodovani ud. Toda Bill ni pomislil na to. Tako lahka se mu je zdela v naročju, in še vedno ni rekla ničesar. Časih se je nalahno zdržnila, ko je po grušču in skalovju trudoma ubiral pot proti kraju, kjer so čakali oči. Gospa Carterjeva ju je prva zagledala. Njen materinski nagon ji je takoj izdal: nekaj se je bilo zgodilo. Poskočila je in jima stekla naproti.

»Za Boga, kaj pa je?«

»Nič hudega.« je s tihim, zastajajočim glasom rekla Daisy. »Spodrsnila sem in padla po bregu. Bill ni nič kriv... jaz sama, ki nisem pazila...«

Povedala je bila, kar je hotela povedati — nato je izgubila zavest.

17

»Dva dni počitka v postelji. Noga ne sme g'bat. Izpah je hud, a komplikacij se menda ni bati.«

Takšna je bila zdravnikova sodba. Z vso naglico so bili spravili Daisyjo nazaj v Old Friary ter poslali po zdravnika. Obvezal ji je mnogoštevilne praske in otkoljaje, ki na srečo n'so bili nevarni. Noga in koleno sta bila dobila čvrsto obvo. Če se ne pridruži vnetje, je dejal, in če bo imela skrbno postrežbo, je upati, da bo že v nekaj dneh spet čila in zdrava.

Srta na duhu in telesu je Daisy ležala v svoji postelji. Ni se upirala ne zdravnikovim odredbam ne ljubčevim pomilovanju, s katerim sta jo obdajala tetka Amy in striček Doran. Vsi domači so jo biskovali, celo Gaster in Alisa sta bili z njo kar nenavadno prijazna.

Edino neskladje je prinesla v mirno ubranost njene bolniške sobe Ela Verdonova.

»Zdaj, ljuba Rosemary, mi moraš natančno povedati, kako se je moglo zgoditi.«

Daisy je zardela. Poudarek s katerim je Ela izrekla to ime, jo je bil daleč kakor bič.

»Saj sem že povedala. V bregu, na grušču. mi je spodrsnilo, in...«

...in tako si padla nekoliko globlje, kot si prav za prav hotela.«

»Pravi nič nisem hotela pasti.«

»Proti meni se ti ni treba hliniti, otrok.« se je Ela zasmejala. »Nekam od sile zavzetno je bilo — nikar ne zameri — kako si jo odkurila z Billom. Majhen izpah gležnja je navadno kaj romantična reč. Zelo izvirna sicer ni, a kaj hočemo, tako težko si je izmisliti kaj novega. Sevé, smola je hotela,

da ti je ta »nedolžni padec« povsem — pristno uspel.«

Daisy jo je sovražila, in to še tem bolj, ker se ji ni upala dati zaslužnega odgovora. Ela jo je imela v oblasti in očitno ji je bilo v slast, da jo je lahko mučila.

»Tako torej menite, da je bilo? Na to morem samo odgovoriti, da se gl'no motite.«

»Sveda se motim, dragica! — Pridna, dobro vzgojena dekleta ne delajo takih stvari. Vsakako pa ne Rosemary Stewartova! Le glei — oh res, ljubše vam je, da vas v'kam — gleite torej, da se kar mozi hitro napravite... zelo verjetno je namreč, da bom kmalu notebovala vaše — odnore.«

Ko je odšla je Daisy dolgo časa neizborno ležala in premišljevala o tem, kar je bila slišala. Nem'gi so bili krivičnici, a vendar ne docela neupravičeni. Prav dobro je vedela, da je sama vsaka kriva, ker je povsem premišljeno skušala zvnbiti Billa iz njegove dozdnevne ravnodušnosti. Posrečilo se ji je bilo — a hkratu se je hila pokazala tista stran njegovega bitja, ki ni Daisy dotlel ničesar slutila o nji. Skušala si je dati računa o svojih čuvstvih. Zavest, da jo tolikani strastno ljubi, je bila krasna, a naj mu je sama še tako strastno vračala njegovo ljubezen — toliko je čutila, da se nikoli ne bi dala vzeti proti svoji volji. Čeprav ni bila bogata Rosemary Stewartova, temveč samo hči Pata Tudorja, ni bila zaradi tega niti za trohico slabša, vsekako pa ne tako lahek plen, kakor je Bill menda mislil. A vendar ga ni mogla spoznati za krivega...

Izza vrat se je oglasilo boječje trkanje.

»Prosto.«

Pongica je pogledala skozi režo. Ko je videla, da je soba prazna, je stopila noter.

Oaza z 250 prebivalci

Zelenica Džarabub, sveto mesto Senuzijev

Na vzhodni meji kolonije Libije proti Egiptu leže tri trdnjave: Fort Capuzzo, zelenica Kufra in oaza Džarabub. Fort Capuzzo leži blizu egiptске meje, samo 24 km od Bardie. Kufra pa 1200 km daleč na jugu Libijske puščave. Med tema dvema postojankama stoji oaza Džarabub, ki je bila zadnje čase vojaško in gospodarsko navezana samo

na lastno pomoč,

piše dr. Oto Constantini. Od pristanišča Bardie je Džarabub oddaljen 225 km, s Tobrukom pa ga veže 300 km dolga pot, ki jo lahko uporabljajo tudi avtomobili.

Džarabub leži v nekakšni kotlinici ter ima samo 18 m nadmorske višine. Na obeh straneh obdajajo zelenico skladišča apnenca. Ob vzhodu se širijo puste dune in stepa, a tudi slana močvirja in jezera, v katerih se zrcali temnomodro nebo. Barve se odbijajo od rdečkasto nadahnjenega kamena, kar ustvarja svojevrsno igro odtenkov. Tukaj je torej ena izmed

najmanjših oaz

Libijske puščave, ki šteje komaj 250 prebivalcev.

Podnebje je suho in vroče, pomanjkanje sladke vode veliko. Pač je nekaj vodnjakov, vendar stoji v njih slana voda, ki ne gasi žeje. Temelj življenja tvori v tem kraju tisoč datljevih palm in nekaj skromnih vrtov. Italijani so si po zasedbi Džarabuba v letu 1926 mnogo prizadevali, da bi ta

košček zemlje dvignili

kulturno in gospodarsko. Osnovili so bolnišnico z 20 posteljami in šolo za domačine, pozneje tudi pošto, policijo, odprli krmo, postajo za preskrbo avtomobilov z bencinom, mehanično delavnico, radio postajo in letališče.

Tik gaja datljevih palm stoji naselbina domačinov, ki jo obdaja visok obrambni zid. Sredi Džarabuba se dviga mošeja. Stavba v mavriškem slogu, ob nji stoji muslimanska visoka šola, gotovo izjema v

takšni puščavi. Notranjščina mošeje hrani grob

Alija Senuzija,

ki je tukaj osnoval svojo versko ločino. Ta sekta je kmalu zavzela sovražno stališče proti Evropecem in kristjanom. Leta 1843 je Senuzi prišel v zapadno Cirenajko in se leta 1855 ustanovil v Džarabubu, kjer je umrl leta 1895. Tako je postala oaza Džarabub sveto mesto Senuzijev, medtem ko je bil sedež verske ločine prenešen v Kufro. Nauk Senuzija se je v Afriki silno naglo širil in si pridobil

mного fanatičnih privrženecov. Senuzijci se ne brigajo samo za vero in njene obrede, udejstvujejo se tudi kulturno. Odkrivajo nova pota za karavane in poživljajo stare prometne žile v puščavi. Odkar so Italijani zasedli Libijo, so jim Senuziji nasprotovali. Do leta 1920 so bili še neodvisni od Angležev in Italijanov, l. 1923 pa so podlegli italijanski vojaški moči pri Adegabilju.

Zaščita prekomorskih konvojov

Ameriški pomorski krogi, ki so v zadnjih dneh razpravljali o zagotovitvi »avtostrade Amerika—Anglija« preko Nove Fundlandije, Islanda in Aberdeena, trdijo, da je že izdelan načrt za zaščito konvojov s tako zvanim relaisnim sistemom bombnikov. Na ameriškem delu prekomorskega pota bodo tvorili spremstvo konvojov ameriški bombniki, na evropskem pa bodo varnostno službo prevzela angleška letala. Aeroplani bodo spremljali konvoje od izhodišča do namembnega pristanišča.

Razstava ukradenih umetnostnih predmetov

V Kristalni palači v Madridu so odprli razstavo 15.000 umetnostnih predmetov, ki so jih med špansko državljansko vojno pobrali iz zasebnih palač in spravili v skladišča v Kataloniji, da bi jih odpotali v inostranstvo. Med temi predmeti je 2000 edik mnogo dragocenega porcelana, mojstrovine srebrske umetnosti, gobelini, laki in druga dela. Razstavljene so tudi razne mojstrovine, ki jih je republikanska vlada poslala v Ženevo. Namen te razstave je ta, da bi se našli preostali lastniki med državljansko vojno izgubljenih umetnostnih del.

Izgube pri Dunkerqueu

Urad londonskih Lloydsov je pred kratkim objavil seznam ladijskih izgub bivših vojnih zaveznikov Anglije in Francije v bitki za umik pri Dunkerqueu. Poročilo je v Ameriki publicirala agencija »Associated Press«, ki navaja v svojem poročilu, da so Angleži pri umiku iz tega pristanišča izgubili 73 ladij z 280.556 brutto ton, ostali zavezniki pa 39 ladij s 169.348 brt. V tej številki pa niso navedene jahte in ribiške ladje, ki so pri reševanju zaveznikov vojska tudi igrala pomembno vlogo.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Obnovljene voščene figure

Kabinet Madame Tussaud v Londonu

Kabinet Madame Tussaud, kakor se zove kabinet voščenih figur v Londonu, je bil pred kratkim zopet odprt in je zdaj zopet dostopen javnosti. Kakor znano, je bil kabinet med prvimi žrtvami nemških letalskih napadov v lanskem letu. Zdaj so zbirko obnovili in popravili kolikor se je dalo. Eksplozija nemškega izstrelka je uničila samo prostor s posnetkom podpisovanja Magne Chartre.

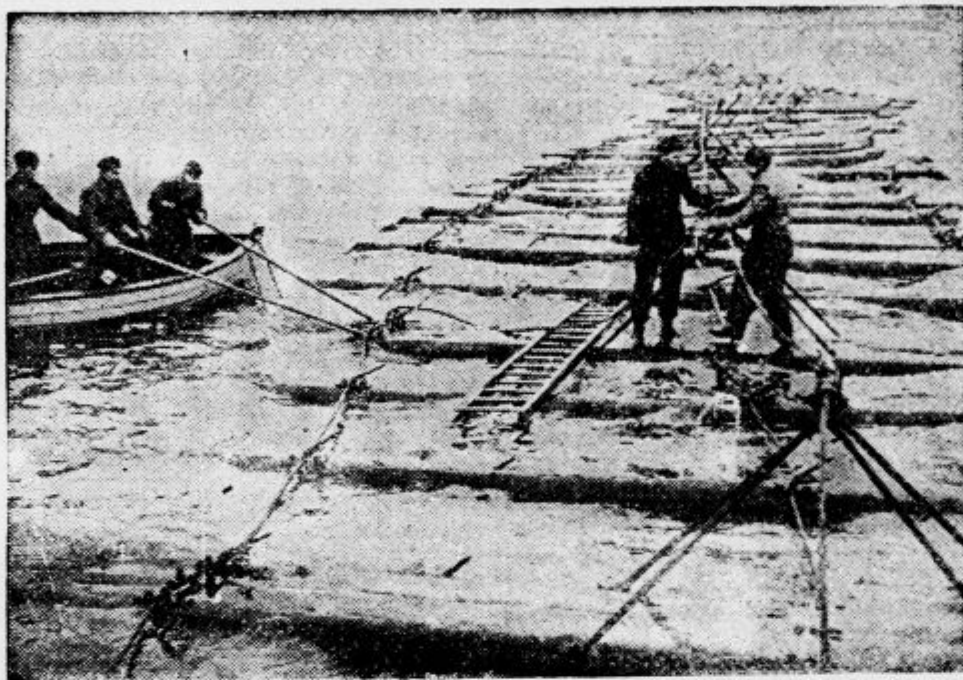
Figure same na sebi niso utrpeli posebne škode. Zdaj so jih popravili, očistili nesnage in nanovo povoščili ter zlikali in pobarvali. V ostalem se zdaj ni primerilo prvič, da je nesreča iztegnila svojo roko po kabinetu voščenih figur. L. 1833., ko

je divjal v Londonu velik požar, je bil med poškodovanimi poslopji tudi kabinet Madame Tussaud. Tudi l. 1925. je izbruhnil v tem kabinetu ogenj in je mnogo figur uničil. Tri leta pozneje so zaradi novopozidanih, po lanskem bombardementu pa so jo zdaj obnovili.

Nove baterije v Gibraltarju

V Gibraltarju so začeli graditi postojanke za nove baterije, tako poročajo iz španskega Algecirasa. Dve tovarni ladij iztovarjata v ta namen cement in železo, ki sta ga pripeljali iz Anglije.

Zapora pred nemškim pristaniščem

Poleg minskih polj, ki branijo sovražniku vstop v nemška pristanišča, so Nemci postavili v svojih lukah še druge obrambne naprave: verige iz tramov in hlodov, ki so med seboj trdno povezani z žičnimi vrvmi

Kdo je Harriman?

Desna roka poslanika Winanta v Londonu

Pred dnevi je prispel na Angleško Averell Harriman, ki je dodeljen za pomoč novemu ameriški poslaniku v Londonu, Johnu G. Winantu. Harrimanovo poslanstvo je precej neobičajno. Roosevelt je novinarjem označil Harrimana za »defence expediterja«, po naše »pospešitelja obrambe«. On bo torej vez med angleškim ministrom za oboroževanje in med ameriško vlado, očitno s njenimi dopavitelji.

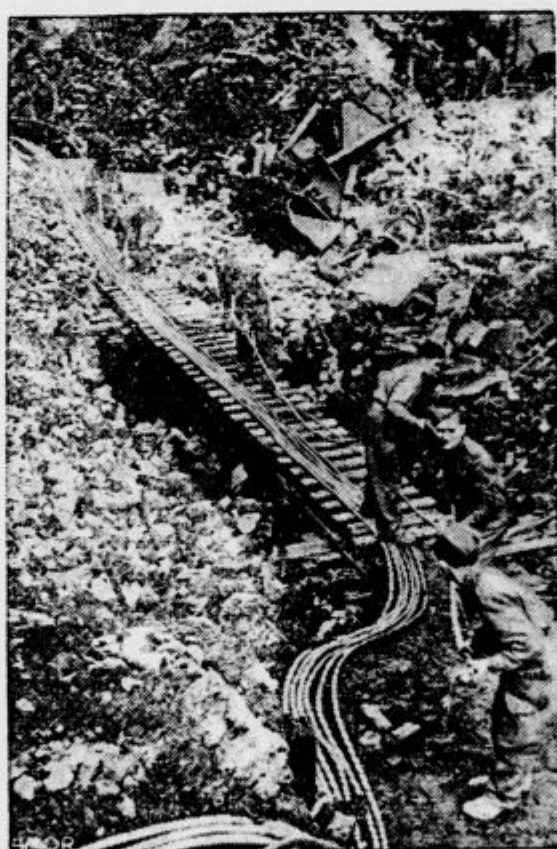
»Paris Soir« prinaša opis Harrimana in pravi: Ta mož je človek visoke in vitke rasti, črni in lili potez v obrazu ter mladosten spornik na prvi pogled. Star j. 49 let. V veliki industriji Amerike se udeležuje že dobrih trideset let.

Mladi Averell je začel svojo kariero kot naveden namestnik pri Union Pacific Railroad, kjer je bil njegov oče predsednik družbe. Ljubezniva se je vzpenjal od stopnje do stopnje ter je naposled postal predstavnik največjih ameriških železnih družb. Ob istem času je bil izvoljen za vodilno osebnost njunorške banke Brown Brothers, Harriman et Co. Ko je Roosevelt

uvredel svoj New Deal, je bil Harriman eden izmed redkih bančnikov in veleindustrijev, ki niso nasprotovali prezidentovi novotariji.

Ameriški javnosti je Harriman znan kot človek, ki je uvedel na progah Union Pacific Railroad prvi aerodinamični vlak. Proslavil se je tudi kot igralec v polju. Dal je pobudo, da so Sun Valley v Idaho preoblikovali v kraj za smučarje. Harriman ostane v Londonu predvidoma tri do štiri mesece, potem se bo vrnil v Ameriko.

Telefonsko omrežje v Londonu

Je zaradi čestih bombnih napadov na angleško prestolnico marsikje hudo poškodovano. Posebni oddelki so stalno na poslu, da odstranijo povzročeno škodo

A NEKDOTA

Ko je Šaljamin pel v newyorški Metropolitanski Mefista, ga je med odmorom povabil predsednik Coolidge, naj pride kar v svojem kostumu v njegov ložo.

Šaljamin je res stopil v ložo, se globoko priklonil in rekel: »Ne spodobi se za predsednika Združenih držav, da kliče vraga. Nasprotno, dolžnost vraga je, da izkaže predsedniku svoje spoštovanje.«

VS AK DAN ENA

V pokrajini šampanjca »Saj to ni noben kašpot, to je imenik najimenitnejših francoskih vin!« (»Ric et Race«)

Gospodarstvo

Mestni proračuni in stabilizacija cen

Kakor poročajo iz Beograda, se je odobritev proračunov mestnih občin na pristojnih mestih precej zavlekla, in sicer predvsem zaradi tega, ker so posamezna mesta v svojih proračunskih predlogih predvidevala nova povišanja raznih trošarin, kakor tudi povišanje cen pri mestnih podjetjih, kar ni v skladu z uredbo o cenah, ki prepoveduje do 1. avgusta v notranjem prometu vsako dvigovanje cen blaga kakor tudi cen za prevoz potnikov in blaga. V mnogih primerih pa so nova bremena tudi v nasprotju s § 17. uredbe o proračunskih dvanajstih letih za avgust 1940—marec 1941, po katerem se na predmete, ki spadajo pod uredbo o povišanju dragotin, ne smejo naložiti nikakršne nove samoupravne davščine, kar smo na tem mestu poudarili že v zadnji četrtkovni številki.

Minister za oskrbo in prehrano, ki ima skrbeti za točno izvajanje novih predpisov v zvezi z akcijo za ustabilitev cen, je v tej zvezi pokazal vso odločnost in je, kakor smo že večeraj poročali, na osnovi čl. 1. uredbe o cenah stavil predsedniku vlade in zastopniku notranjega ministra zahtevo, da ne odobri sklepa mestnega sveta občine mesta Beograda z dne 21. marca glede povišanja cen električnega toka in tramvajskih kart Uredba o cenah je bila izdana, da se zaščitijo interesi širokih potrošnikov in ta cilj ne bi bil dosežen, če bi se cene tramvajskih kartam, električni struji, vodi in ostalemu povečale. Oddelek za kontrolo cen pri ministru za oskrbo in prehrano bo v skladu s predložitveno uredbo o cenah proučil upravičenost sklepa mestnega sveta občine beogradske in bo o tem izdal svojo odločbo. Ministrstvo je o tem koraku izdalo posebno sporočilo javnosti.

Proračun beogradske občine za devet mesecev tekočega koledarskega leta predvideva 433.5 milijona dinarjev izdatkov; od tega odpade na proračun administracije 224 milijonov in na proračun izdatkov mestnih podjetij 209.5 milijona dinarjev. Proračun je povišan v primeri z dosedanjim proračunom za 28 %. Občinska doklada je predvidena v dosedanjih limeri 20 %.

Minimalne in maksimalne odkupne cene za bombaž in volno

Medtem ko je doslej država za odkup domačega bombaža in volne zaradi pospeševanja lastne produkcije predpisovala minimalne odkupne cene brez omejitev navzgor, je sedaj minister za oskrbo in prehrano tako za bombaž, kakor tudi za volno določil minimalne in maksimalne odkupne cene. Na osnovi uredbe o cenah je izdal naredbo št. 2, ki določa odkupne cene za domači bombaž letine 1941. v višini 32 do 35 din za kg čistega bombažnega vlakna in 30 do 32 din za kg bombaža slabše kvalitete, vse franko vagon Strumica-Udovo. Kupci domačega bombaža ne smejo plačevati nižjih cen od navedenih, prodajalci pa bombaž in volne ne smejo prodajati po višjih cenah. Določene maksimalnih cen je bila izdana v okviru akcije za ustvaritev splošnega nivoja naših cen.

Ko so bile pred leti prvokrat predpisane minimalne odkupne cene za bombaž, je bilo določeno, da morajo biti te cene za 50 odst. večje od povprečne cene bombaža v prejšnjem letu na newyorški borzi. Ko pa so cene v New Yorku padle in bi bilo treba odkupno ceno znižati, je odpadla naslonitev odkupne cene na ceno newyorške borze. Tako je bila leta 1939 določena odkupna cena 16 din za bombaž dobre kakovosti in 12.50 din za bombaž slabše kakovosti. Za lansko leto je bila zajamčena odkupna cena 26 din in 20 din za bombaž slabše kakovosti. Vendar so cene šle mnogo preko tega minima, ker niso bile omejene navzgor. Domače trgovine so tekmovale med seboj in so ponujale vedno višje cene, tako da so ponekod kupovale bombaž najboljšje kakovosti tudi po 80 in celo po 100 din za kg, kar je bilo vsekakor nezdrav pojav. Zato se je izkazala potreba, da se določi tudi maksimalna cena. Za letos se pričakuje, da bo z bombažem posejanih najmanj 10.000 ha, če bo le dovolj semen na razpolago.

Z naredbo št. 4. je minister za oskrbo in prehrano določil podobne cene tudi za volno. Odkupna cena za domačo ovčjo volno bo znašala v letu 1940: za merilno volno, neoprano 60 do 65 din, za primorsko (paško, dubrovniško) polmerilno volno, neoprano 50 do 55 din, za cigajo volno in za jezersko-solčevsko, neoprano 45 do 50 din, za šarplaninsko, sjeniško, ovčje-poljsko in svrliško, neoprano 40 do 45 din, za pirotsko, krivoversko, lipsko in kosovsko, neoprano 42 do 46 din, za bosansko, črnogorsko, hercegovoško, liško, metohijsko in za druge neimenovane vrste 39 do 43 din, za karakačansko (črno južnosrbijansko), neoprano 40 do 45 din itd. Za volno, ki je prana na ovčah pred striženjem, so dovoljene za 30 odst. višje cene. Kupci domače volne ne smejo volne kupovati po nižjih cenah, proizvajalci pa volne ne smejo prodajati po višjih cenah.

Gospodarske vesti

— Bilance. Hranilnica dravske banovine v Mariboru zaznamuje za preteklo leto čist dobiček v višini 1.46 milijona dinarjev. Dobiček na knjižnici in tako računsko znašale ob koncu leta 89.1 mil. Din (prejšnje leto 92.4). Čisti poslovni prebitke se razdeli tako, da se dodeli skladu za eventualne tečajne izgube 117.000 Din, pokojninskemu skladu 838.000 Din, ostanek pa rednemu rezervnemu skladu, ki se s tem poviša na 9.2 mil Din. Med aktivami izkazuje bilanca 4.1 mil Din gotovine, 3.4 mil Din naložb pri denarnih zavodih, 5.9 mil Din državnih vrednostnih papirjev, 23.5 mil Din dolžnikov na tekočem računu, 55.3 mil Din komunalnih posojil in 3.3 mil Din hipotekarnih posojil. — Prva hrvaška trgovska oja d. d. v Zagrebu, ki je največje podjetje te vrste v naši državi, izkazuje v bilanci za preteklo leto čist dobiček 1.58 mil. Din pri glavnici 8.25 mil. Din in rezervnem skladu v višini 1.1 mil Din. Zaloge blaga in surovin so znašale ob koncu leta 45.9 mil Din (prejšnje leto 30.5), saldo dolžnikov in upnikov pa je med passivami izkazal v višini 29.3 mil. Din (prejšnje leto 22.2).

— Povečanje glavnice Jasenice d. d. Družba Jasenice d. d., ki ima v Smederevski Palanci tvornice za vagon, letalske motorje in železne konstrukcije, bo v skladu sklepa izrednega obnega zbora in po odobritvi trgovskega ministra povišala svojo glavnico od 8.5 na 25 milijonov dinarjev, in sicer z izdajo 6600 novih delnic po 2500 Din. Pri vpisu imajo prednostno pravico stari delničarji v razmerju števila starih delnic.

— Obvezna prijava zalag koruznih kal. V zadnjem času so si številni mlinci, zlasti v Vojvodini, nabavili naprave, s katerimi pri mletju koruze izločijo kali, s čimer se zboljša kakovost koruze moke, ki postane tudi trpežnejša, na drugi strani pa se pridobi surovina za izdelovanje tehničnega olja. Ministrstvo za oskrbo in prehrano je sedaj pozvalo vse mlince, ki imajo naprave za izločevanje koruznih kalijev, naj takoj prijavijo vse zaloge koruznih kalijev s stanjem na dan 1. aprila. Od 15. aprila naprej bodo vsi mlinci dolžni dvakrat na mesec prijaviti pridobljene količine koruznih kalijev. Prijave se morajo poslati neposredno ministrstvu za oskrbo in prehrano. IV. oddelku, ki bo zbrane količine koruznih kalijev dodelil posameznim tvornicam za izdelovanje olja.

Borze DEVIZE

Curih. Beograd 10, Pariz 9.20, London 17.3750, New York 431, Bruselj 69, Milan 21.70, Madrid 39.50, Amsterdam 229, Berlin 172.50, Stockholm 102.7250, Oslo 98.50, København 83.50, Sofija 425, Lisabona 17.2750, Budimpešta 85.50, Atene 3.00, Carigrad 3.3750, Bukarešta 2.00.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 477.50—478, 4% agrarne 56 den., 6% severne agrarne 56 den., 6% begluške 85—86, 6% dalm. agrarne 79.75—80, 6% šumske 79 den., 7% invest. 101 bl., 7% stabiliz. 97—100, 7% Seligman 101 den., 7% Blair 101 bl., 8% Blair 104 den.; delnice PAB 205 den.

Beograd. Vojna škoda 478 4% severne agrarne 56.50, 6% begluške 85—85.25, 6% dalm. agrarne 79.75, 6% šumske 79.75, 7% invest. 100, 7% Seligman 112, 7% Blair 101, Narodna banka 6450, PAB 211.

Blagovna tržišča ZITO

Chicago 25. marca. Začetni tečaj: pšenica: za maj 87.625, za julij 85.25, za sept. 86; koruza: za maj 64.625, za julij 64.875, za sept. 65.875.

Winnipeg 25. marca. Začetni tečaj: pšenica: za maj 76.875, za julij 78.625.

+ Novosadska blagovna borza (25. t. m.). Tendence nespremenjena. Oves: bašid sremski in slavonski 410—415. Ječmen baški in sremski 557.50—562.50. Kuruza: casu primerno suha z 20% vlage franko vagon ali šlep 224 (za vsak odstotek manj vlage se cena poviša za 4 din); umetno sušena kuruza s 14% vlage 250 din. Moka (franko vagon ali šlep v dunavski banovini): pšenična »Ogg« in »Oge« 723; 70% presejana pšenična moka 358; 85% enotna pšenična moka 332.25; nepresejana pšenična moka 351; presejana koruzna moka ali koruzni zdrob z največ 14% vlage 231; presejana koruzna moka iz casu primerno suhe kuruze 250; nepresejana 230. Otrobi (franko vagon ali šlep dunavska banovina): pšenični 200; koruzni s kalmi 150; brez kalmi 70. Fižol: baški in sremski 630—635.

Naše gledališče

DRAMA

Sreda, 26.: Brez tretjega. Red sreda. Goztovanje Vike Podgorske in režiserja Hinka Nučiča, članov zagrebske drame Četrtak, 27.: Brez tretjega. Red A. Goztovanje Hinka Nučiča in Vike Podgorske

OPERA

Sreda, 26.: zaprto Četrtak, 27.: zaprto Petek, 28.: Carmen. Izven. Proslava 25-letnice umetniškega dela dirigenta Nika Štritarja in gostovanje Zlate Gjurgjenčeve, sopranistke beogradske opere ter Alde Nonijeve, bivših članic naše opere.

Smrtna nesreča odkritelja insulina

Iz Ottawe v Kanadi poročajo, da se je na Novi Fundlandiji smrtno ponesrečil znameniti zdravnik sir Frederic Banting. Napotil se je z vojaškim aeroplanom iz Kanade proti Angliji, letalo pa je strmoglavilo na zemljo in trije potniki, ki so se vozili v njem, so se ubili. Rešil se je samo pilot.

Banting je bil v zreli moški, dobri star je bil komaj petdeset let. Že v svetovni vojni je bil na bojišču, in sicer v Franciji pri Cambraju. Nekaj let po svetovni vojni je odkril insulin, za kar je prejel l. 1923. Nobelovo nagrado. Tudi zdaj je služil kot prostovoljec v kanadski vojski.

Rekonstrukcija potresomerne postaje v Moskvi

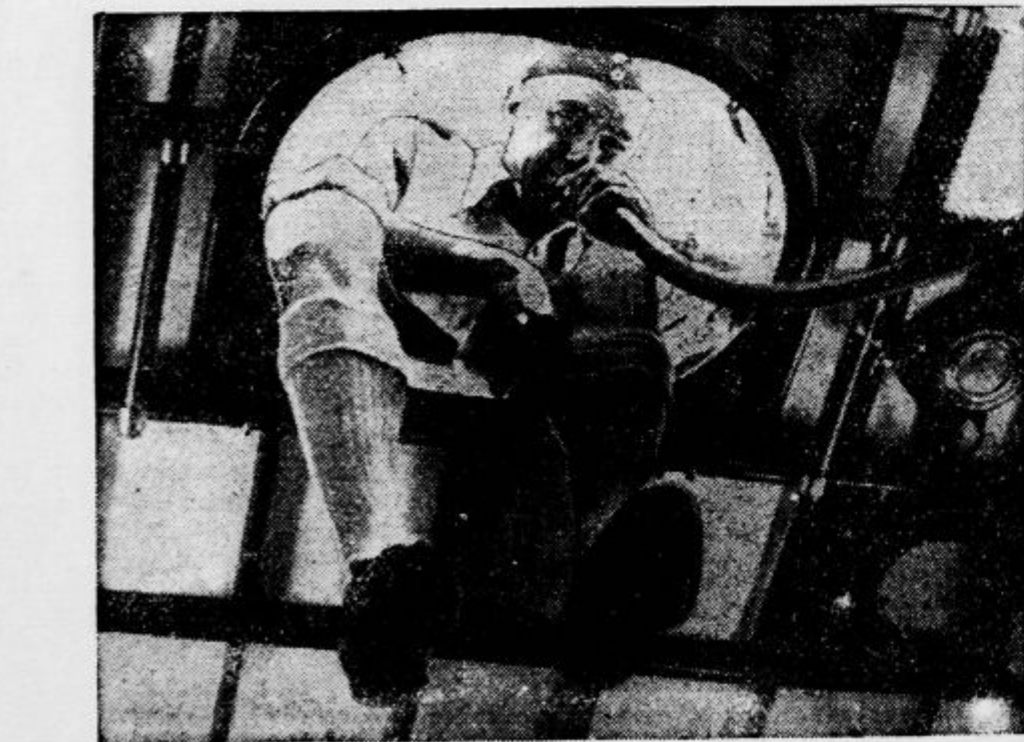
Moskovska vlada je sklenila preurediti seizmološko postajo v Moskvi. S posebnimi napravami bodo zaščitili njene potresomerne aparate, da ne bodo trpeli zaradi tresljajev uličnega prometa, kajti opazovalnica se nahaja v osrčju Moskve. Občutljivost naprav, ki jih zdaj izdelujejo domači laboratoriji, bo za 30 odstotkov večja kakor je zdaj.

Prva zatemnitev v Ameriki

Te dni je bila izvršena v Ameriki prva poskusna zatemnitev v mestu Scottsdu. Ob uri zatemnitve se je pojavilo na ulicah več sto stražnikov, gasilcev in bolničarjev, ki so se kretali kakor se mora to vršiti ob napadu iz zraka.

30 tisoč cigánov v Nemčiji

Nemške oblasti so napravile statistiko o ciganih, ki kaže, da živi na ozemlju nemškega rajha 30 tisoč pripadnikov ciganskega rodu. Štirideset odstotkov cigánov se nahaja v nemških južnih deželah.

dajo kapitan povelja skozi posebno cev